

INTERNE REGULATIVE SA OBRAZLOŽENJIMA

Uvod

Pre usvajanja Internih Regulative,¹ biroj su bili bilateralno obavezani modelom jedinstvenog sporazuma pod nazivom „Jedinstveni sporazum između biroa“ („Inter-Bureaux Uniform Agreement“). Pored toga, neki od biroa, a posebno oni iz Evropskog ekonomskog prostora (EEP) i drugi pridruženi biroj, bili su potpisnici sporazuma poznatog kao „Multilateralni garantni sporazum“.²

Iako ova dva sporazuma možda počivaju na različitim osnovama (prvi je zasnovan na postojanju zelene karte, a drugi se temlji na podrazumevanom osiguravajućem pokriću koje sledi iz „Normally Based“ – „zemlje u kojoj se vozilo uobičajeno nalazi“ koncepta), oba su imala isti cilj, a to je uređenje odnosa između biroa.

Primećeno je da su se tokom godina ova dva sporazuma različito razvijala. Ta činjenica predstavlja osnovu za projekat standardizacije.

Nije bilo lako sprovesti standardizaciju jer joj je cilj bio pronalaženje rešenja koje će omogućiti kombinovanje teksta sporazuma koji bilateralno obavezuje sve biroe i multilateralnog sporazuma koji bi bio obavezujući samo za neke od njih. Konkretnije, taj novi dokument nije mogao biti multilateralni sporazum koji obavezuje sve biroe jer je bilo neophodno zadržati bilateralnu prirodu „Sporazuma između biroa“. Osim toga, odredbe „Multilateralnog garantnog sporazuma“ proističu neposredno iz Prve evropske direktive o osiguranju od odgovornosti za štetu nastalu iz upotrebe motornih vozila i bilo je nezamislivo nametnuti ih svim državama iz Sistema zelene karte.

Rešenje koje je predložila Radna grupa odgovorna za izradu nacрта projekta spajanja u jedinstveni dokument nije bila izrada novog sporazuma, već referentnog dokumenta pod nazivom „Interne regulative“, čiji bi predmet bio „regulisanje uzajamnih odnosa između nacionalnih biroa osiguranja, čime bi se omogućilo sprovođenje odredbi iz Preporuke br. 5 usvojene 25. januara 1949. godine“. Taj dokument sadrži obavezne odredbe (koje moraju poštovati svi biroj) i fakultativne odredbe, koje su obavezujuće samo za biroe koji su se odlučili da ih poštuju u okviru odnosa s drugim biroima. Obaveza poštovanja obaveznih i fakultativnih pravila otelotvorena je u kratkom sporazumu koji bilateralno potpisuju biroj (ovo se, međutim, ne odnosi na biroe iz EEP jer su zbog primene Prve direktive u obavezi da međusobno sklapaju multilateralne sporazume).

Navedeno rešenje ima tu prednost da čuva bilateralnu prirodu sporazuma između biroa, koji se svi odnose na jedan dokument (Interne regulative). Generalna skupština Saveta biroa može s vremenom da menja taj dokument ako potrebe to nalažu, a da ne propisuje obavezu potpisivanja izmenjenih bilateralnih sporazuma.

Standardizacija ta dva sporazuma nije bio jedini cilj Radne grupe. Grupa je želela da izradi dokument koji bi bio pristupačan svima onima koji su profesionalno uključeni u delatnost obaveznog osiguranja od autoodgovornosti. Takođe, želela je da predloži nova rešenja zasnovana kako na razvoju sistema, tako i na usvajanju novih regulativa u Evropskoj zajednici.

¹ Interne regulative usvojene su na Generalnoj skupštini Saveta biroa 30. maja 2002. godine u Retimnu (Krit).

² „Multilateralni garantni sporazum“ potpisan je u Madridu, 15. marta 1991.

Prva verzija Internih regulativa objavljena je u Službenom glasniku Evropske unije,³ kao dodatak Multilateralnom sporazumu. Razlog leži u tome što je Prvom motornom direktivom uveden koncept podrazumevanog osiguravajućeg pokrića i ukinute su provere osiguranja na granicama između država članica kako bi se olakšalo slobodno kretanje građana. U ovom režimu, podrazumeva se, između ostalog, da postoji sporazum o garantovanju između biroa zainteresovanih država, poput Multilateralnog sporazuma odnosno ugovora koji su mu prethodili. Navedenim objavljivanjem Internih regulativa Evropska unija uzela je u obzir sklapanje sporazuma o garantovanju.

Na početku Internih regulativa nalazi se preambula čiji je cilj da podseti na korene i osnovne principe Sistema zelene karte kao i na promene koje su se odigrale od njegovog nastanka 1951. godine.

Tekst preambule završen je 2008. i u njemu su uzeta u obzir ažuriranja prvobitnog teksta Internih regulativa koja su uglavnom proizilazila iz Pete Motorne direktive.⁴

³ Službeni glasnik L 192 od 31.7.2003, str. 23 i ff.

⁴ Direktiva 2005/14/EZ od 11. maja 2005. Ova direktiva stavljena je van snage i zamenjena Direktivom 2009/103/EZ, koja se primenjuje od 27. oktobra 2009.

Preambula

(1) S obzirom na to da je Radno telo za drumski saobraćaj Odbora za unutrašnji saobraćaj Ekonomske komisije Ujedinjenih Nacija za Evropu vladama država članica uputilo preporuku⁵ s pozivom da od osiguravača koji pokrivaju rizike od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima nastalu upotrebom vozila zatraže zaključivanje sporazuma o uspostavi jedinstvenih i praktičnih odredbi koje bi omogućile vozačima motornih vozila zadovoljavajuće osiguranje prilikom ulaska u države u kojima je osiguranje od takvih rizika obavezno,

(2) S obzirom na to da je u preporuci zaključeno da bi uvođenje jedinstvenog dokumenta o osiguranju bio najbolji način za postizanje navedenog cilja i određena su osnovna načela sporazuma koje treba da zaključče osiguravači iz različitih država,

(3) S obzirom na to da Sporazum između biroa, čiji su tekst usvojili novembra 1951. godine predstavnici osiguravača u državama koje su u tom trenutku potvrdno odgovorile na preporuku, predstavljao temelj odnosa između tih osiguravača,

(4) S obzirom na to da je:

(a) svrha tog sistema, inače poznatog kao Sistem zelene karte, bila da se olakša protok motornih vozila u međunarodnom saobraćaju omogućavanjem osiguranja od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima nastalu njihovom upotrebom kako bi se ispunili kriterijumi koji su na snazi u posećenoj zemlji i, u slučaju nezgoda, garantovala naknada štete oštećenima u skladu s nacionalnim zakonom i propisima te države;

(b) međunarodna karta osiguranja od autoodgovornosti (zelena karta), koju zvanično priznaju državni organi zemalja koje su usvojile preporuku Ujedinjenih nacija, u svakoj posećenoj zemlji dokaz obaveznog osiguranja od građanskopravne odgovornosti u vezi s upotrebom motornog vozila opisanog u njoj;

(c) u svakoj zemlji članici sistema, osnovan i zvanično priznat nacionalni biro u cilju pružanja garancije:

- svojoj vladi da će strani osiguravač poštovati zakon koji je na snazi u toj državi i nadoknaditi štetu oštećenima u okviru iznosa najnižih suma osiguranja – osiguravajućih limita predviđenih tim zakonom,

- birou posećene zemlje u pogledu obaveze svog člana - osiguravajućeg društva koje je zaključilo ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima upotrebom vozila koje učestvuje u nezgodi;

(d) zbog jednog takvog neprofitnog i dvostrukog mandata, svaki biro dužan da ima sopstvenu nezavisnu finansijsku strukturu zasnovanu na solidarnoj obavezi osiguravača ovlašćenih za obavljanje poslova obaveznog osiguranja od građanskopravne odgovornosti u vezi s upotrebom motornih vozila na vlastitom tržištu, što mu omogućava da ispunjava svoje obaveze proistekle iz sporazuma sklopljenih s drugim biroima.

⁵ Preporuka br. 5 usvojena januara 1949. godine, koju zamenjuje Prilog 1 Revidiranom i prečišćenom tekstu Rezolucije o lakšem odvijanju drumskog saobraćaja (R.E.4) koju je usvojilo Radno telo za drumski saobraćaj Odbora za unutrašnji saobraćaj Ekonomske komisije Ujedinjenih Nacija za Evropu, a čiji tekst se nalazi u Prilogu 1 Internih regulativa.

(5) S obzirom na to da:

(a) su neke države u cilju još lakšeg odvijanja međunarodnog drumskog saobraćaja ukinule proveru posedovanja zelene karte na svojim granicama po osnovu sporazuma potpisanih između relevantnih biroa, uglavnom na osnovu registarskih oznaka;

(b) je Direktivom od 24. aprila 1972. godine⁶ Savet Evrope predložio biroima država članica zaključivanje jednog takvog sporazuma, tada poznatog pod nazivom Dopunski sporazum između biroa, koji je potpisan 16. oktobra 1972. godine;

(c) su naknadni sporazumi, zasnovani na istim načelima, omogućili biroima drugih zemalja da postanu članice; nakon čega su navedeni sporazumi sakupljeni u jedan jedinstveni dokument potpisan 15. marta 1991. godine i nazvan Multilateralni garantni sporazum.

(6) S obzirom na to da je sada poželjno ujediniti sve odredbe koje regulišu odnose između biroa u jedinstven dokument, Savet biroa usvojio je ove Interne regulative na Generalnoj skupštini održanoj u Retimnu (Krit) 30. maja 2002. godine.

(7) S obzirom na to da je Generalna skupština iz Lisabona (Portugalija) ratifikovala dana 29. maja 2008. godine izmene i dopune tekućih Internih regulativaregulativa, a koje su se pre svega odnosile na primenu Pete direktive o osiguranju od građanskopravne odgovornosti za štetu nastalu upotrebom motornih vozila (Direktiva 2005/14/EZ od 11. maja 2005.).

⁶ Direktiva Saveta od 24. aprila 1972. (72/166/EEZ) o usaglašavanju regulativa država članica o osiguranju od građanskopravne odgovornosti za štetu nastalu iz upotrebe motornih vozila i izvršavanju obaveze osiguranja od takve odgovornosti, čiji test se nalazi u Prilogu II Internih regulativa. Ta direktiva stavljena je van snage, a zamenila ju je Direktiva 2009/103/EZ, koja je stupila na snagu 27. oktobra 2009.

Prvi deo – Opšta pravila

ČLAN 1 – SVRHA

Svrha ovih Internih regulativa jeste uređenje uzajamnih odnosa između nacionalnih biroa osiguranja, čime se sprovode odredbe Preporuke br. 5 koju je 25. januara 1949. godine usvojilo Radno telo za drumski saobraćaj Odbora za unutrašnji saobraćaj Ekonomske komisije Ujedinjenih Nacija za Evropu, a koju je zamenio Prilog 1 Prečišćenom tekstu rezolucije o lakšem odvijanju drumskog saobraćaja (R.E.4), koju je usvojio Odbor za unutrašnji saobraćaj na 66. zasedanju održanom od 17. do 19. februara 2004. godine u tekućoj verziji (dalje u tekstu: „Preporuka br. 5“).

ČLAN 1 - Svrha

Svrha ovih Internih regulativa jeste uređenje odnosa između nacionalnih biroa osiguranja u kontekstu sprovođenja Preporuke br. 5. U skladu s nazivom dokumenta – INTERNE REGULATIVE – određenje svrhe ne odnosi se ni na koja druga tela niti lica osim na biroe, tako da isključivo biro i imaju neposredna prava prema odredbama Internih regulativa. Posebno, samo članovi (videti definiciju iz člana 2.3) odnosno korespondenti (videti definiciju iz člana 2.4) mogu ostvarivati prava koja proističu iz Internih regulativa preko biroa.

Prava i obaveze trećih lica (vozača, lica koja upravljaju automobilima, oštećenih lica, podnosilaca odštetnih zahteva, itd.) regulisani su odgovarajućim odredbama merodavnog prava, a ne Internim regulativama. To se takođe odnosi i na regresne tužbe biroa i njihovih članova izjavljene protiv trećih lica.

ČLAN 2 – DEFINICIJE

Za potrebe ovih Internih regulativa, sledeće reči i izrazi imaju isključivo značenja koja su im ovde dodeljena:

ČLAN 2 – Definicije

Sadržaj ovih definicija pažljivo je razmotren da bi izabrane formulacije nedvosmisleno bile usaglašene s tekstom Preporuke br. 5 i direktivama EU koje se odnose na osiguranje motornih vozila.

2.1 „**Nacionalni biro osiguranja**“ (dalje u tekstu „**biro**“): označava profesionalnu organizaciju koja je član Saveta biroa i ustanovljena u zemlji svog osnivanja u skladu s Preporukom br. 5.

2.1 Svaki nacionalni biro osiguranja ispunjava tri široko definisana kriterijuma. To je:

- a) profesionalna organizacija,
- b) član Saveta biroa i
- c) ispunjava zahteve iz Preporuke br. 5 kojima se propisuje sledeće:
 1. vlada zemlje iz koje biro dolazi zvanično je priznala taj biro kao jedinu organizaciju koju su osnovali ovlašćeni osiguravači,
 2. članstvo u birou ograničeno je na osiguravače koji su ovlašćeni za obavljanje poslova obaveznog osiguranja od autoodgovornosti,
 3. svaki osiguravač ovlašćen za obavljanje poslova obaveznog osiguranja od autoodgovornosti u obavezi je da postane član biroa,
 4. svaki osiguravač ovlašćen za obavljanje poslova obaveznog osiguranja od autoodgovornosti u obavezi je da učestvuje u finansiranju biroa tako da je biro u mogućnosti da ispunjava svoje finansijske obaveze.

Pored toga, propisano je da su vlade svih zemalja iz kojih dolaze biroi dužne da Ekonomskoj komisiji Ujedinjenih nacija za Evropu dostave pisanu potvrdu o preuzimanju obaveze da neće sprečavati plaćanje u stranoj valuti što je neophodan uslov za ispunjavanje međunarodnih obaveza biroa, kao i pisanu potvrdu da biro raspolaže sredstvima za ispunjavanje svojih finansijskih obaveza.

2.2 „**osiguravač**“: označava društvo ovlašćeno za obavljanje poslova obaveznog osiguranja od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima nastalu upotrebom motornog vozila.

2.2 Definicijom pojma „osiguravač“ određeno je da odgovarajući državni organ mora da odobri osiguravaču da izdaje polise obaveznog osiguranja od autoodgovornosti. Time se osiguravač ne sprečava da obavlja druge poslove osiguranja motornih vozila, ali je od suštinske važnosti da se odobrenje odnosi na obavezno osiguranje od autoodgovornosti. Osiguravajuća društva koja obavljaju navedene poslove mogu da imaju bilo koju od zakonom uređenih pravnih formi, uključujući i pravnu formu koju ima *Lloyd's*.

2.3 „**član**“: označava osiguravača koji je član biroa.

2.3 U skladu s Preporukom br. 5, u definiciji pojma „član“ ne pravi se razlika između osiguravača ovlašćenih za izdavanje polisa obaveznog osiguranja od autoodgovornosti koji daju teritorijalno pokriće u inostranstvu i onih koji nude neki sličan proizvod, ali čije se ovlašćenje odnosi samo na „nacionalno“ pokriće. Za potrebe ovih Internih regulativa, kao članovi mogu biti priznati samo osiguravači ovlašćeni za Interne regulative sa obrazloženjima

Objavljeno 2003 – Poslednja izmena 2018

poslove obaveznog osiguranja od autoodgovornosti koji daju teritorijalno pokriće za inostranstvo.

2.4 „korespondent“: označava osiguravača odnosno drugo lice koje je imenovano od strane jednog ili više osiguravača uz odobrenje biroa zemlje u kojoj je to lice osnovano i registrovano za poslove obrade odštetnih zahteva i isplatu obeštećenja koja proizilaze iz nezgoda koje se dogode u toj zemlji, a u kojima učestvuju vozila za koja su dotični osiguravač odnosno osiguravači izdali polisu osiguranja.

2.4 Definicijom pojma „korespondent“ postavljena su tri uslova:

- a) imenovanje od strane jednog ili više osiguravača preko nacionalnog biroa čiji su članovi,
- b) odobrenje od strane biroa zemlje u kojoj je osnovan,
- c) sposobnost obrade zahteva za naknadu štete i isplate obeštećenja po osnovu obaveznog osiguranja od autoodgovornosti.

U zavisnosti od zakonskih i podzakonskih odredbi odnosno uslova koje je regulativao biro zemlje u kojoj je korespondent poslovno nastanjen, njegovu funkciju mogu da vrše i organizacije odnosno fizička lica, kao što su specijalizovana pravna lica za obradu i isplatu odštetnih zahteva i advokati.

2.5 „vozilo“: označava motorno vozilo namenjeno za kopneni saobraćaj na mehanički pogon, ali koje se ne kreće po šinama, kao i priključna vozila, bilo da su priljučena ili ne, ali samo ako motorno odnosno priključno vozilo podležu obaveznom osiguranju u zemlji u kojoj se koriste.

2.5 Definiciju pojma „vozilo“ i činjenicu da ono obavezno mora odnosno ne mora da bude osigurano treba tumačiti u skladu sa zakonskim odredbama koje su na snazi u posećenoj zemlji, a ne onima koje važe u zemlji porekla vozila.

Nezgode u kojima sudeluju vozila s priključnim vozilima treba rešavati na osnovu zakona koji se primenjuje u zemlji u kojoj je došlo do nezgode.⁷ Tim zakonom se uglavnom određuje da li zahtev mora rešavati osiguravač traktora ili osiguravač priključnog vozila odnosno da li se iznos obeštećenja deli između njih.

⁷ 1985 – Generalna skupština, tačka 2B(b) prema izmenama iz 2008. godine.

2.6 **„nezgoda“**: označava svaki događaj koji uzrokuje materijalnu odnosno nematerijalnu štetu koja može, u skladu sa zakonom zemlje nastanka, da bude obuhvaćena obaveznim osiguranjem od odgovornosti za štetu pričinjenu trećem licu nastalu upotrebom vozila.

2.6 Nezgoda je određena kao svaki događaj koji prouzrokuje materijalnu odnosno nematerijalnu štetu obuhvaćenu zakonom o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti. Definicija pokriva sve nezgode, bez obzira na broj vozila koja u njima učestvuju, što obuhvata i slučajeve kada samo jedno vozilo učestvuje u nezgodi.

2.7 **„oštećeni“**: označava svako lice koje ima pravo da zahteva obeštećenje u vezi s materijalnom odnosno nematerijalnom štetom koju je pričinilo neko vozilo.

2.7 Definicija pojma „oštećeni“ zasniva se na pravu dobijanja naknade za štetu na stvarima ili licima. To praktično znači da žrtva nezgode i oštećeni, kako je određeno u Internim propisima, mogu biti dva različita lica, obično smrtno stradala žrtva čiji preživeli srodnici imaju pravo da zahtevaju naknadu štete. Osim srodnika koji ostanu iza žrtve, sva ostala fizička odnosno pravna lica na koja prelaze prava žrtve (subrogacijom) u skladu sa zakonom odnosno koji imaju neposredno, samostalno pravo (npr. zavod za socijalno osiguranje ili osiguravač imovine) smatraju se oštećenim.⁸

2.8 **„odštetni zahtev“**: označava jedan ili više zahteva za naknadu štete koji ispostavi/e oštećeni i koji proizilazi iz iste nezgode.

2.8 Definicija pojma „odštetni zahtev“ odnosi se ili na jedan ili više zahteva za naknadu štete pod uslovom da proističu iz jednog istog događaja koji je doveo do materijalne ili nematerijalne štete pokrivena obaveznim osiguranjem od autoodgovornosti. Termin „odštetni zahtev“ implicira da oštećeni podnosi zahtev za naknadu. Sam događaj koji je prouzrokovao materijalnu odnosno nematerijalnu štetu ne čini (odštetni) zahtev.

2.9 **„polisa osiguranja“**: označava ugovor o obaveznom osiguranju koji je izdao član biroa i koji pokriva građanskopravnu odgovornost u vezi s upotrebom vozila.

2.9 Polisa osiguranja određena je kao ugovor o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti koji je izdao član biroa.

⁸ 2014 – Generalna skupština, Odluka br. 5-3

2.10 „osiguranik“: označava lice čija je odgovornost za štetu pričinjenu trećim licima pokrivena polisom osiguranja.

2.10 Osiguranik je određen kao svako lice čija je odgovornost za štetu pričinjenu trećim licima pokrivena polisom osiguranja. U skladu s nacionalnim zakonskim i ugovornim odredbama, to lice nije nužno i lice koje je zaključilo ugovor o osiguranju.

2.11 „Zelena karta“: označava međunarodnu ispravu o osiguranju motornog vozila čiji je format u skladu s jednim od obrazaca koje je odobrio Savet biroa.

2.11 Zelena karta određena je kao međunarodna potvrda osiguranja motornog vozila koja se izdaje na jednom od „obrazaca“ koje je odobrio Savet biroa. Radno telo za drumski saobraćaj Odbora za unutrašnji saobraćaj Ekonomske komisije Ujedinjenih Nacija za Evropu donosi konačnu odluku o izgledu obrasca zelene karte.

2.12 „Savet biroa“: označava telo kojem moraju da pripadaju svi biroi i koje je odgovorno za upravljanje i rad međunarodnog sistema osiguranja od građanskopravne odgovornosti za štetu nastalu upotrebom motornih vozila (poznato pod nazivom „Sistem zelene karte“).

2.12 Savet biroa, osnovan 1949. godine, registrovan je trenutno kao neprofitna međunarodna organizacija u skladu sa zakonom Belgije, čiji je statut objavljen u *Službenom glasniku* te države (Prilozi Glasniku od 5.1.2009.).

2.13 Pored napred navedenih definicija, kada god se u Internim regulativama i Obrazloženju internih regulativa pominju izrazi „dani“, „nedelje“, „mesec“ i „godina“, važi kako sledi:

Izraz „**dan**“ tumači se kao „kalendarski dan“;

Izraz „**nedelja**“ tumači se kao „kalendarska nedelja“. Potom, rok od šest nedelja računa se od dana zahteva, počev od trenutka izdavanja pa sve do istog dana šest nedelja kasnije. Da bi se sprečilo nepodudaranje radnog vremena prouzrokovano vremenskom razlikom između pojedinih država članica, poslednji dan krajnjeg roka računa se do okončanja poslednjeg časa tog dana. Na primer: na zahtev poslat u utorak, 12.1.2021. mora se odgovoriti najkasnije u utorak 23.2.2021. do 23:59 po briselskom vremenu;

Izraz „**mesec**“ tumači se kao „kalendarski mesec“. Potom, ako je elektronski poziv na garanciju izdat 15.1.2021, rok od mesec dana počinje da teče od trenutka upućivanja zahteva tog istog dana i ističe poslednjeg časa istog dana koji pada u narednom mesecu, što znači 15.2.2021. u 23:59 po briselskom vremenu. Isto tumačenje primenjivalo bi se i kada bi elektronski poziv na garanciju bio izdat 12. februara, garantni biro imao bi vremena do 12. marta u 23:59 po briselskom vremenu.

U slučaju da u narednom mesecu ne postoji isti datum, krajnji rok pada poslednjeg dana predstojećeg meseca u 23:59.

Interne regulative sa obrazloženjima

Objavljeno 2003 - poslednja izmena 2018

Kao primer, može se uzeti da je elektronski poziv na garanciju izdat 30. januara, čime bi krajnji rok istekao 28. odnosno 29. februara u 23:59 po briselskom vremenu.

Izraz „**godina**“ tumači se kao „kalendarska godina“. Kao primer, može se uzeti da se rok od jedne godine račina od 10. januara 2021. do 10. januara 2022. u 23:59 po briselskom vremenu.

Navedeni rokovi obuhvataju državne praznike, subote i nedelje, osim kada su rokovi izraženi u radnim danima.

ČLAN 3 – OBRADA ODŠTETNIH ZAHTEVA

U ovom članu opisana je obaveza uvedena za svaki biro kada se nezgoda u kojoj učestvuje vozilo poreklom iz strane zemlje dogodi na teritoriji za koju je taj biro nadležan.

Član 3 – Obrada odštetnih zahteva

3.1 Kada primi obaveštenje da se na teritoriji zemlje za koju je nadležan dogodila nezgoda u kojoj je učestvovalo vozilo iz neke druge zemlje, biro je dužan da ne čeka formalni odštetni zahtev, nego da odmah počne istragu okolnosti te nezgode. Čim je to moguće, biro obaveštava o nezgodi osiguravača koji je izdao zelenu kartu odnosno polis u osiguranja, ili u zavisnosti od slučaja, involvirani nacionalni biro – garantni biro.

Nečinjenje, međutim, ne povlači sa sobom nikakvu odgovornost.

Ukoliko u toku istrage biro sazna da je utvrđen identitet osiguravača vozila koje je učestvovalo u nezgodi i da je njegov korespondent odobren u skladu s odredbama člana 4, odmah prosleđuje tu informaciju korespondentu na dalje postupanje.

3.1 Prvim stavom ovog potčlana obavezuje se biro zemlje u kojoj se desila nezgoda da započne istragu u cilju brzog rešavanja predmeta čim oštećeni ispostavi odštetni zahtev (videti definiciju ovog termina u članu 2.8). U njemu je konkretno istaknuta obaveza obaveštavanja osiguravača koji je u riziku odnosno biroa garanta, to jest biroa čije je pomenuti osiguravač član (videti član 6). Prema ovom pravilu, nije dozvoljeno birou nadležnom za zemlju nastanka nezgode da poziva na podnošenje odšetnog zahteva, ali u isto vreme, ono predviđa aktivan pristup predmetima prijavljenim birou, što obuhvata, ako je to potrebno, i kontaktiranje oštećenih. Uobičajeno je da se osiguravač odnosno biro garant odmah obaveste o svim potencijalnim odštetnim zahtevima. To pravilo ne podrazumeva sankcije ako se obaveštenja povremeno ne dostavljaju, ali u slučaju kada neki biro redovno ne obaveštava unapred o mogućim odštetnim zahtevima, biro garant (odnosno biro) treba da traže da se ta situacija reši bilateralnim razgovorima. Ako ni razgovori ne dovedu do očekivane promene, biro garant (odnosno biro) treba da obaveste o tome Savet biroa jer se takvo postupanje može smatrati kršenjem Statuta Saveta biroa. Treba takođe napomenuti da se odredbe koje su predmet ovih komentara odnose na uslove iz člana 5 Direktive 72/166/EEZ (trenutno definisani u članu 6 Direktive 2009/103/EZ), koje obavezuju države članice Evropskog ekonomskog prostora (EEP). Tim članom predviđa se da „Kada je nezgodu na njenoj teritoriji izazvalo vozilo koje se uobičajeno nalazi na teritoriji neke druge države članice, ta država članica stara se da, nacionalni biro osiguranja (...) pribavi informacije o: - teritoriji na kojoj se vozilo uobičajeno nalazi i registarskoj oznaci, ako postoji; - ukoliko je to moguće, pojedinostima osiguranja vozila kako su obično navedene na zelenoj karti, a koje su u posedu korisnika vozila, u meri u kojoj te pojedinosti zahteva država članica na čijoj teritoriji se vozilo uobičajeno nalazi. Država članica stara se i o tome da biro dostavlja navedene informacije nacionalnom birou osiguranja države na čijoj teritoriji se vozilo uobičajeno nalazi.“

Drugim stavom ovog potčlana obavezuje se biro koji sprovodi istragu da prosledi predmet odobrenom korespondentu identifikovanog osiguravača na dalju obradu. Nije predviđena konkretna sankcija za nepostupanje u skladu s tim pravilom, ali i u ovom slučaju, to pitanje treba sporazumno da reše involvirani biro. Često kršenje ovog pravila predstavljalo bi kršenje Statuta Saveta biroa.

3.2.1 Po prijemu odštetnog zahteva proisteklog iz nezgode nastale u napred opisanim okolnostima i ako je korespondent osiguravača odobren, biro odmah prosleđuje odštetni zahtev tom korespondentu kako bi isti bio obrađen i isplaćen u skladu s odredbama člana 4. Ako ne postoji odobreni korespondent, biro neposredno obaveštava osiguravača izdavaoca zelene karte odnosno polise osiguranja, ili ako je to slučaj, garantni biro o prijemu odštetnog zahteva koji će obraditi odnosno dati na obradu agentu o čijem identitetu takođe dostavlja obaveštenje.

3.2.1 Po ispostavljanju odštetnog zahteva birou, isti je u obavezi da ga bez odlaganja prosledi korespondentu na obradu i isplatu. Drugim rečima, to znači da ako je korespondent ovlašćen za obradu i isplatu odštetnog zahteva, biro zemlje u kojoj se desila nezgoda ne treba da se uključuje u postupak osim da bi ostvario svoja prava iz člana 4.5 i izuzetno po članu 4.6. Predajom predmeta korespondentu, biro više nije u obavezi da obavesti osiguravača i/odnosno biroa garanta sve dok korespondent izvršava svoje dužnosti. Korespondent je nadalje dužan da dostavi odgovarajuće informacije osiguravaču koji je zahtevao njegovo odobrenje.

Međutim, ako ne postoji odobreni korespondent, sam biro dužan je da odmah obavesti osiguravača odnosno biroa garanta o prijemu odštetnog zahteva koji će sam obraditi ili imenovati agenta za obradu. U drugom slučaju, biro obaveštava osiguravača odnosno garantni biro o identitetu agenta, obraćajući posebnu pažnju na odredbe člana 3.6 (sukob interesa). Preporučuje se da se preduzmu sve neophodne mere u cilju poštovanja odredbi navednog člana.

Određena osiguravajuća društva mogu, zbog jezičkih ili drugih razloga, poveriti vođenje predmeta posrednicima koji deluju u ime osiguravajućeg društva i koji su rezidenti u zemlji u kojoj to društvo ima sedište, prepuštajući im da održavaju kontakt s biroom zemlje nastanka nezgode do konačnog zaključenja predmeta. U sklopu tog zadatka, navedeni posrednik, delujući u ime osiguravajućeg društva, može potvrditi osiguravajuće pokriće birou zemlje u kojoj je nezgoda nastala.

Potvrda o postojanju pokrića koju da posrednik koji deluje u ime osiguravajućeg društva obavezuje garantni biro, a posebno u slučajevima kada se osiguravajuće društvo nalazi u postupku likvidacije i garantni biro mora umesto njega da izvrši obaveze koje proizilaze iz odštetnog zahteva.

Isti princip ima se primeniti kada je osiguravajuće pokriće dato Birou zemlje nastanka nezgode od strane predstavnika koji je u tu svrhu ovlašćen od strane osiguravajućeg društva koje je izdalo polis u slučaju nezgode koje je učestvovalo u nezgodi.⁹

⁹2001 – Generalna skupština, Odluka br. 11 – Potvrda o pokriću, u skladu s izmenama iz 2011. godine koje je usvojila Generalna skupština Odlukom br. 9-4 i iz 2013. usvojenim Odlukom Generalne skupštine br. 5-5.

Obaveza garantnog biroa u pogledu potvrde o postojanju pokrića propisana je u članovima 6.1. i 6.2 budući da se mora primenjivati u svakom sistemu obrade zahteva u skladu s ovim Internim regulativama, bilo u skladu sa članom 3 (kada zahtev obrađuje biro zemlje nastanka nezgode ili agent koga je u tu svrhu imenovao) ili članom 4 (kada zahtev obrađuje korespondent).

Protiv biroa zemlje nastanka nezgode ne može se koristiti činjenica da garantni biro ne raspolaže informacijama da je potvrda o postojanju pokrića izdata i dostavljena nadležnom obrađivaču (npr. obrađivačkom birom, agentu za obradu obrađivačkog biroa odnosno imenovanog korespondenta), a ni manjkava potvrda o postojanju pokrića (kojom se npr. potvrđuje rok važenja zelene karte odnosno osiguranja od autoodgovornosti, ali se u njoj ne navodi teritorija na koju se pokriće odnosi).

Isto tako, protiv biroa zemlje nastanka nezgode ne može se koristiti greška osiguravajućeg društva, poput izdavanja zelene karte vozilu registrovanom u zemlji za koju garantni biro nije nadležan odnosno osiguranja vozila koje se ne nalazi uobičajeno na teritoriji za koju je garantni biro nadležan.

Ne dovodeći u pitanje samostalnost u obradi odštetnih zahteva iz člana 3, osiguravač odnosno garantni biro, na zahtev obrađivačkog biroa, saraduje s obrađivačkim biroom radi stupanja u kontakt s vozačem odnosno osobom koja upravlja vozilom i prikupljanja podataka o okolnostima nezgode.

Obrađivački biro takođe treba da obavesti garantni biro odnosno osiguravača o roku za dostavljanje konačnog odgovora podnosiocu odštetnog zahteva (o isplati naknade štete ili odbijanju isplate s obrazloženjem) koji je predviđen u zakonodavstvu zemlje nastanka nezgode.

Ukoliko, iz nekog razloga, osiguravač odnosno garantni biro ne obezbede mišljenje vozača na vreme (npr. lice koje upravlja vozilom odgovori nakon isteka roka), sadržaj primljenih podataka ne može se iskoristiti za podnošenje prigovora protiv niti za osporavanje najbolje prakse koju je uspostavio obrađivački biro (tj. da postupa u najboljem interesu osiguravača) odnosno najbolje prakse garantnog biroa, pri čemu se žrtvi i dalje garantuje zaštita.

Poznato je, takođe, da je važno raspolagati podacima o okolnostima nezgode radi borbe protiv prevara.

Ukoliko ne postoje bilateralni sporazumi u kojima je određeno drugačije, u korespondenciji treba koristiti samo zvanične jezike Sistema, a to su engleski i francuski.¹⁰

Kada se sazna da je zelenu kartu za vozilo izdao jedan osiguravač a ugovor o osiguranju drugi osiguravač, biro zemlje u kojoj je nastala nezgoda kontaktira samo osiguravača koji je izdao zelenu kartu ili njegovog korespondenta u meri u kojoj kretanje vozila zavisi od posedovanja tog dokumenta.¹¹

3.2.2 Prilikom rada s odštetnim zahtevima, biro odnosno njegov agent obavestavaju osiguravača odnosno garantni biro o svojoj najboljoj proceni očekivanih iznosa odštetnih zahteva tako da primalac informacije može da rezerviše odgovarajuća sredstva. Prilaže osnovnu i relevantnu dokumentaciju i ažurira informacije kao i dokumentaciju u slučaju bitnih promena. Ova obaveza ne utiče na ostale obaveze biroa odnosno njegovog agenta u zemlji nastanka nezgode, a koje proističu iz ovog člana.¹²

3.2.2 Isplatioci imaju pravo da dobiju osnovne informacije (uključujući i kratak opis nezgode) kao i Interne regulative sa obrazloženjima

Objavljeno 2003 - poslednja izmena 2018

dokumentaciju o odštetnim zahtevima koji se obrađuju za njihov račun. Ovo im s jedne strane omogućava uvid u očekivani iznos odštetnog zahteva tako da mogu da ustanove odgovarajuće rezervacije. S druge strane, obrađivački biro treba da obezbedi adekvatnu – ali ne i prezahtevnu – dokumentaciju da opravda očekivane iznose odštetnih zahteva koji će kasnije biti predmet zahteva za refundaciju.

Informacije o očekivanim iznosima odštetnih zahteva ne mogu biti precizne i zato mogu predstavljati samo najbolju procenu biroa zemlje u kojoj je nastala nezgoda, osim ukoliko nije dogovorena konačna isplata u korist oštećenog. Najbolja procena tih iznosa daje se za sve odštetne zahteve koji proizilaze iz štetnog događaja (tj. ne samo RBNS, nego i IBNR, ako postoji) i za oštećene ponaosob. Osim toga, treba obezbediti barem specifikacije materijalne i nematerijalne štete.

Prateću dokumentaciju prihvatljivog obima treba staviti na raspolaganje bez odlaganja kako bi se postigla ravnoteža između interesa isplatioca da dobije tu dokumentaciju i sprečavanja da biro zemlje nastanka nezgode bude nepotrebno opterećen poslom. Budući da se sadržaj predmeta odštetnih zahteva menja, redovno ažuriranje predstavlja sastavni deo protoka informacija i dokumentacije. Obrađivački biro, u slučaju bitnih promena, obaveštava o tome drugu stranu. Prilikom procene uticaja promene, obrađivački biro treba na osnovu informacija kojima raspolaže pažljivo da razmotri i poštuje u smislu srazmernosti finansijske mogućnosti druge strane. Treba uzeti u obzir veličinu tržišta na kojem posluje isplatilac (kako u smislu broja vozila, tako i prihoda od premija). S druge strane, isplatilac ne treba da postavlja prevelike zahteve kada želi da bude adekvatno informisan i obavešten o promenama. U izuzetnim slučajevima, može da navede koje promene smatra bitnim.

¹⁰ 1989 – Generalna skupština, tačka 6(b)(iii)

¹¹ 2005 – Generalna skupština, Odluka br. 9 – Zelena karta koja nije izdata u vezi s polisom

¹² 2016 – Generalna skupština, Odluka br. 4-1 – Datum stupanja na snagu: 1. januar 2017.

3.3 Biro je ovlašćen za isplatu odštetnih zahteva u mirnom postupku kao i da ugovori dodatne usluge u vansudskom ili sudskom postupku, a koje za rezultat izvesno imaju isplatu naknade.

3.3 U skladu s ovom odredbom, biroi koji primenjuju Interne regulative na osnovu sporazuma daju ovlašćenje jedni drugima (videti Prilog III: Model sporazuma između biroa) za poslove s odštetnim zahtevima i, ako je neophodno, rešavanje zahteva u mirnom postupku s oštećenima, kao i da ugovore dodatne usluge u vansudskom odnosno sudskom postupku, i da zastupaju osiguranika pred sudom odnosno drugim nadležnim organom. Tako široka ovlašćenja protežu se od isplate tražene naknade štete do odbijanja odštetnog zahteva. Međutim, ta ovlašćenja ograničena su na dva nivoa: prvo zbog činjenice da biro mora da obrađuje odštetne zahteve „u najboljem interesu osiguravača koji je izdao zelenu kartu odnosno polis osiguranja ili, ako je to slučaj, garantnog biroa“ (videti član 3.4), a zatim „uslovima odnosno limitima osiguranja propisanim zakonom o obaveznom osiguranju od građanskopravne odgovornosti za štetu nastalu upotrebom motornog vozila koji je na snazi u zemlji nastanka nezgode“ (videti član 3.5).

Kako se Sistem zelene karte suštinski zasniva na građanskopravnoj odgovornosti, odštetni zahtevi koji moraju biti isplaćeni u skladu s Internim regulativama ne obuhvataju zahteve koje podnese vozač (ili korisnik njegovih prava/naslednik) po osnovu ugovora o osiguranju stranog vozila koje je učestvovalo u nezgodi ako je taj vozač odgovoran za štetu, iako je istovremeno i žrtva.

Ovo ograničenje ne odnosi se na slučajeve kada, u skladu s nadležnim pravom, držalac vozila snosi odgovornost za nematerijalnu/materijalnu štetu pričinjenu vozaču vozila, gde se on/a smatra trećim licem, čak i kada je odgovoran/odgovorna za nezgodu.¹³

3.4 Biro obrađuje sve odštetne zahteve potpuno samostalno u skladu sa zakonskim i podzakonskim odredbama koje su na snazi u zemlji nastanka nezgode, a koje se odnose na odgovornost, obeštećenje oštećenih i obavezno osiguranje u najboljem interesu osiguravača koji je izdao zelenu kartu odnosno polis osiguranja ili, ako je to slučaj, zainteresovanog biroa.

Sva pitanja u vezi s tumačenjem zakona koji je na snazi u zemlji nastanka nezgode (čak i kada se odnose na zakonske odredbe koje se primenjuju u drugoj zemlji) i isplatom odštetnog zahteva nalaze se u isključivoj nadležnosti biroa. Saglasno prethodnoj odredbi, biro na izričit zahtev pre donošenja konačne odluke obaveštava osiguravača odnosno garantni biro.

¹³1977 – Generalna skupština, tačka 4 i 1979 – Generalna skupština, tačka 1, izmenjeno 2007. godine

3.4 Ovim članom daje se potpuno diskreciono pravo biroima da po sopstvenom nahođenju obrađuju i isplaćuju odštetne zahteve jer se njime potvrđuje da biroi nisu u obavezi da traže uputstva od osiguravača odnosno biroa garanta. Međutim, biro ili njegov imenovani agent moraju da postupaju „u najboljem interesu“ osiguravača odnosno biroa garanta. To na prvom mestu implicira da su dužni da u najkraćem roku obaveste osiguravača izdavaoca zelene karte ili polise osiguranja odnosno, kada je to slučaj, involvirani biro, najmanje o procenjenom iznosu budućih troškova kako materijalne tako i nematerijalne štete po svakom pojedinačnom odštetnom zahtevu. Ako prilikom obrade odštetnog zahteva biro (ili njegov agent) sazna dodatne informacije o zahtevu koje ukazuju na izmenu iznosa koji je prethodno saopšten, svaka bitna izmena¹⁴ procene budućih troškova saopštava se u najkraćem roku osiguravaču koji je izdao zelenu kartu odnosno polis osiguranja ili, ako je to slučaj, garantnom birou.¹⁵

Ako osiguravač odnosno biro garant izričito zahtevaju obaveštenje od biroa koji obrađuje odštetni zahtev o njegovoj konačnoj odluci pre njenog donošenja, onda je biro dužan da ispuni tu obavezu. Dužnost obaveštavanja ne ograničava diskreciono pravo i nadležnost biroa kako je navedeno u prethodnom pasusu.

3.5 Ako predviđena isplata obeštećenja prekoračuje uslove odnosno limite iz zakona o obaveznom osiguranju od građanskopravne odgovornosti u vezi s upotrebom motornih vozila koji je na snazi u zemlji nastanka nezgode, iako je pokrivena polisom osiguranja, biro će konsultovati osiguravačea u vezi s tim delom odštetnog zahteva koji prekoračuje te uslove odnosno limite. Saglasnost osiguravača nije potrebna ako u skladu s relevantnim pravom biro ima zakonsku obavezu da uzme u obzir ugovorne garancije koje prevazilaze navedene limite i uslove propisane zakonom koji se odnosi na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u vezi s upotrebom motornih vozila u zemlji nastanka nezgode.

3.5 Kako treba razumeti formulaciju „uslovi odnosno limiti iz zakona o obaveznom osiguranju od građanskopravne odgovornosti u vezi s upotrebom motornih vozila koji je na snazi u zemlji nastanka nezgode“?

Ona sledi iz rešenja Suda pravde (64/83) kojim se tumači sadržaj člana 2(2) Direktive 72/166/EEZ (trenutno propisano u članu 2 a) Direktive 2009/103/EZ) kojim se propisuje da je nacionalni biro svake države članice garant isplate naknade štete izazvane na teritoriji u njegovoj nadležnosti vozilima koja se uobičajeno nalaze na teritoriji druge države članice u skladu s odredbama svog nacionalnog zakona o obaveznom osiguranju.

¹⁴ 2016 – Generalna skupština, Odluka br. 4-1 – Datum stupanja na snagu: 1. januar 2017.

¹⁵ 2004 – Generalna skupština, Odluka br. 8 – Obrada zahteva – Ova odluka donesena je zato što odštetni zahtev mora da se obradi „u najboljem interesu“ osiguravača odnosno zainteresovanog biroa.

Sud je smatrao da navedeni izraz „mora da se razume tako da se odnosi na uslove i limite iz građanskopravne odgovornosti u vezi s obaveznim osiguranjem, pod uslovom da se smatra da je vozač u vreme nastanka nezgode bio pokriven validnim osiguranjem u skladu s tim zakonodavstvom“.

Na taj način, Sud pravde potvrđuje jedno od osnovnih načela Sistema zelene karte prema kome garancija koju daje međunarodna potvrda (isprava) osiguranja mora da bude u skladu sa zahtevima nacionalnog zakona o obaveznom osiguranju zemlje u koju se putuje. To načelo odnosi se takođe i na slučajeve kada biro države u kojoj se dogodila nezgoda obrađuje odštetni zahtev na osnovu toga da se vozilo uobičajeno nalazi na teritoriji druge države članice (videti Treći deo – Posebna pravila o ugovornim odnosima između biroa po osnovu podrazumevanog osiguravajućeg pokrivača).

Time je biro zemlje u kojoj se dogodila nezgoda u obavezi, u okviru isplate odštetnog zahteva, da poštuje odredbe zakona o obaveznom osiguranju u toj zemlji. Međutim, te odredbe istovremeno predstavljaju limite u kojima se mora predvideti isplata obeštećenja čak i ako je garancija koja se daje ugovorom o osiguranju sklopljenom u zemlji porekla vozila veća od limita i uslova propisanih zakonom zemlje nastanka nezgode.

U takvim situacijama, biro se savetuje s osiguravačem koji je zaključio ugovor o osiguranju u vezi s tim delom odštetnog zahteva koji prekoračuje predmetne uslove i ograničenja. Propisano je da osiguravač mora da da saglasnost, osim kada, u skladu s nadležnim pravom (to jest, nacionalnim zakonom), biro ima obavezu poštovanja ugovornih garancija koje prekoračuju uslove odnosno ograničenja propisana zakonom te zemlje o obaveznom osiguranju od građanskopravne odgovornosti u vezi s upotrebom motornih vozila.

Ako biro ne poštuje navedenu obavezu, time prekoračuje granice svojih ovlašćenja koja se tiču odlučivanja i rizikuje da mu osiguravač odbije refundaciju za deo naknade štete koji prevazilazi uslove odnosno limite koja je trebalo poštovati. U tom slučaju, biro neće moći da iskoristi pravo na garanciju propisano članom 6.1 za taj deo naknade štete.

Kada se primenjuje član 9, to jest kada biro obrađuje zahtev za naknadu štete na osnovu falsifikovane odnosno naovlašćeno ili nezakonito izmenjene zelene karte, moraju nedvosmisleno da se poštuju ograničenja i limiti propisani u zakonu o obaveznom osiguranju od građanskopravne odgovornosti u vezi s upotrebom motornih vozila zemlje u kojoj je nastala nezgoda.¹⁶

Ako je obrađivačkom birou naloženo sudskom odlukom donesenom od strane suda zemlje obrađivačkog biroa da obešteti žrtvu u iznosu koji prekoračuje uslove odnosno ograničenja propisana zakonom o obaveznom osiguranju od građanskopravne odgovornosti u vezi s upotrebom motornih vozila koji je na snazi u zemlji nastanka nezgode, garantni biro ima obavezu da garantuje samo za iznose koji ne prekoračuju propisane uslove odnosno limite. Svi ostali iznosi koji prevazilaze uslove odnosno ograničenja idu na teret obrađivačkog biroa.

¹⁶ 2009 – Generalna skupština – Odluka br. 5-3

Međutim, ova odredba ne primenjuje se ako je u nadležnom pravu propisano da se u obzir uzimaju ugovorne garancije koje prevazilaze ograničenja i uslove predviđene u zakonu o osiguranju od građanskopravne odgovornosti u vezi s upotrebom motornih vozila u zemlji nastanka nezgode.¹⁷

3.6 Biro ne sme svojevóljno odnosno bez pisane saglasnosti zainteresovanog osiguravača ili biroa da poveri odštetni zahtev agentu koji ima materijalni interes u tom zahtevu po osnovu neke ugovorne obaveze. Ako to učini bez navedene saglasnosti, ograničava mu se pravo na refundaciju do jedne polovine sume koja bi mu inače pripadala.

- 3.6 Nadležni biro može poveriti obrađivanje odštetnog zahteva agentu – koji nije korespondent – pod uslovom da nema materijalni interes u isplati obeštećenja. Postoje dva izuzetka: (1) ako zakon ne omogućava drugo rešenje; (2) ako biro poseduje pisanu saglasnost zainteresovanog osiguravača odnosno biroa garanta da je ovlašćen da prepusti obradu i isplatu odštetnog zahteva u korist tela koje može imati materijalni interes. Nepoštovanje navedenih odredbi povlači sa sobom značajne kazne jer dovodi do umanjenja prava na refundaciju do 50% sume koja bi inače bila refundirana.

Do sukoba interesa može eventualno doći ne samo u okolnostima kada agent deluje u svojstvu osiguravača od autoodgovornosti za drugo vozilo koje je učestvovalo u istoj nezgodi. Sukob interesa može da nastupi i kada neki drugi proizvodi osiguranja mogu da se iskoriste za pokrivanje odštetnog zahteva, na primer polisa za osiguranje imovine koja pokriva kuću u privatnom vlasništvu koju je oštetilo motorno vozilo. Ako su u mogućnosti, Biroi uvek treba unapred da identifikuju takve situacije. Ako biro iz opravdanih razloga nisu u mogućnosti da sprovedu proveru te vrste, najbolje bi bilo da od imenovanog agenta zahtevaju da izvrši proveru i u slučaju da utvrdi postojanje sukoba interesa, vrati birou predmet o kojem je reč.

¹⁷ 2013 – Generalna skupština, Odluka br. 5-6

ČLAN 4 – KORESPONDENTI

4.1 Sa izuzetkom sporazuma koji određuju suprotno, a obavezuju ga u vezi s drugim biroima, i/ili nacionalnih zakonskih i podzakonskih odredbi, svaki biro potpuno samostalno određuje uslove pod kojima izdaje, odbija odnosno povlači svoje odobrenje korespondenata koji posluju u zemlji za koju je taj biro nadležan. Svaki biro ima pravo da u svakom trenutku izvrši kontrolu korespondenta koji posluju u zemlji za koju je taj biro nadležan.

Međutim, odobrenje se izdaje automatski ako se traži u ime člana drugog biroa za poslovnu jedinicu tog člana u zemlji za koju je nadležan biro koji prima zahtev pod uslovom da ta poslovna jedinica obavlja poslove osiguranja od građanskopravne odgovornosti u vezi s upotrebom motornih vozila.¹⁸

ČLAN 4 – Korespondenti

4.1 Odredbom su opisana osnovna načela koja određuju odobrenje korespondenata tj. svaki biro ima slobodu da određuje – sve dok postupa u granicama zakona svoje države (npr. zabrana akreditacije specijalizovanih agencija za obradu i isplatu odštetnih zahteva po osnovu autoodgovornosti) – uslove pod kojim izdaje, odbija odnosno povlači odobrenja korespondenata poslovno nastanjenih u zemlji za koju je nadležan.

Na osnovu navedenog načela, svaki biro dužan je da izradi dokument koji je dostupan na zahtev svim kandidatima za mesto korespondenta koji su osnovani u zemlji za koju je nadležan. Navedeno ne utiče na uslove koji su propisani nacionalnim zakonom. (Radi transparentnosti, preporučuje se objava navedenog dokumenta na internet stranici biroa). U tom dokumentu opisani su svi uslovi koje treba ispuniti za vršenje funkcije korespondenta. Ipak, kako su Sistem zelene karte ustanovili osiguravači, važno je da biroi odgovore na njihove želje, ali i da istovremeno poštuju nacionalne zakone. Generalna skupština Saveta biroa (2009) odobrila je upotrebu sledeća tri dokumenta od strane biroa: 1) model statuta korespondenata, 2) model sporazuma o obradi i isplati oštetnih zahteva i 3) pravilnik o ugovaranju podizvođenja. Biroi mogu prilagoditi navedene dokumente svojim konkretnim potrebama. Isti su dostupni na ektranetu Saveta biroa.

U tom pogledu treba napomenuti da svi biroi moraju da poštuju načelo nediskriminacije, tj. ne smeju neopravdano da nameću isključivo određenim korespondentima uslove odnosno troškove (npr. garantne depozite) koje ne bi nametali drugim korespondentima. Pored toga, ako biro zahteva isplatu određenih iznosa od korespondenata, primenjuje se isti kriterijum nediskriminacije, a naplaćeni iznosi moraju da se odnose na usluge koje su zaista izvršene od strane biroa, a koje su neprofitabilnog karaktera.

¹⁸ 2017 – Generalna skupština, Odluka br. 4-1 – Datum stupanja na snagu: 1. januar 2018.

U dokumentu u kojem se propisuju uslovi za korespondente, biroi takođe određuju i pitanje povlačenja odobrenja. Ovoj osjetljivoj temi treba prići obazrivo jer svako povlačenje može imati finansijske posledice za lice na koji se odnosi. Biroi su u obavezi da prihvate odgovornost za posledice sudskih postupaka pokrenutih zbog povlačenja odobrenja ako se presudi da je ono nepravilno.

Iako svaki biro ima pravo da jednostrano utvrdi uslove za izdavanje odnosno povlačenje odobrenja, Internim regulativama omogućeno je da se biroi izuzetno saglase o bilateralnim odnosno multilateralnim uslovima kada je to opravdano okolnostima datog slučaja.

Savet biroa usvojio je 2015. godine nove Smernice o ugovaranju podizvođača u Sistemu zelene karte.¹⁹ Te smernice odnose se na angažovanje podizvođača od strane biroa, osiguravača i korespondenata. Kada se propisuju uslovi za angažovanje korespondenata, biroi takođe moraju da uzmu u obzir navedene smernice.

Drugim stavom člana 4.1 uređuje se ograničenje autonomije svakog biroa u smislu da mora da se odobri svaka zakonski priznata poslovna jedinica inostranog osiguravača (npr. povezanog društva) koja zaista obavlja poslove osiguranja motornih vozila u skladu sa zakonom države u kojoj je podnet zahtev za odobrenje. Poslovno nastanjivanje može se takođe realizovati i u smislu zakonodavstva EU koje predviđa da osiguravajuća društva mogu da obavljaju poslove osiguranja motornih vozila ne samo u svojoj matičnoj zemlji koja je država članica nego i u drugim zemljama u skladu s načelima slobode poslovnog nastanjivanja (FoE - filijala ili agencija) odnosno slobode pružanja usluga (FoS).

Iskustvo je pokazalo da poslovna jedinica osiguravajućeg društva neće nužno obavljati poslove osiguranja od autoodgovornosti. Zbog toga, čini se da automatsko odobrenje da neka poslovna jedinica ima funkciju korespondenta matičnog društva – kako je prethodno bilo predviđeno u Internim regulativama – nije celishodno. Poslovna jedinica dobiće odobrenje da vrši funkciju korespondenta – ali neće morati da prođe kroz isti proces kontrole kao i lica koja žele da postanu korespondenti – samo ako zaista obavlja poslove osiguranja od autoodgovornosti u zemlji za koju je nadležan biro koji je primio zahtev.²⁰

Kako bi se olakšao svakodnevni postupak podnošenja zahteva za odobrenje korespondenata, izrađen je model formulacije koju biroi moraju da koriste kad podnose zahteve za odobrenje imenovanja korespondenta u drugoj zemlji. Taj model biroi mogu da uključe u obrazac po svom izboru (to je model formulacije, a ne model pisma) i dostupan je na internet stranici Saveta biroa.²¹

4.2 *Kada biroi u državama članicama Evropskog ekonomskog prostora prime zahtev, dužni su da odobre imenovanje korespondenta u svojoj zemlji ovlašćenih predstavnika koje su već imenovali osiguravači iz drugih država članica u skladu s Direktivom 2009/103/EZ ako su ispunjeni uslovi koje*

¹⁹ 2015 – Generalna skupština, Odluka br. 5-2 – Datum stupanja na snagu: 1. juli 2015.

²⁰ 2017 – Generalna skupština, Odluka br. 4-1 – Izvršena je revizija formulacije člana 4.1 i teksta dopunskog obrazloženja. Izmene i dopune stupaju na snagu 1. januara 2018.

²¹ 2013 – Generalna skupština, Odluka br. 4-1 – Model formulacije može se pronaći na ektranetu Saveta biroa.

*su ti biro i propisali za odobrenje imenovanja korespondenta u državama za koje su nadležni. Odobrenje može da se povuče pod istim uslovima koji se primenjuju na sve korespondente imenovane na teritoriji pod njihovom nadležnošću.*²²

4.2 U članu 4.2 reč je o biroima iz zemalja članica EEP (Evropskog ekonomskog prostora) i Švajcarske. Navedena odredba proizilazi iz zahteva Evropske direktive o osiguranju motornih vozila (Kodifikovana verzija: 2009/103/EZ). Direktivom je propisano da svaki osiguravač odobren u jednoj državi članici imenuje ovlašćenog predstavnika odgovornog za obradu i isplatu odštetnih zahteva u drugoj državi članici. Čini se praktičnim da osiguravač odredi da isto lice koje već posluje kao ovlašćeni predstavnik za likvidaciju štete u datoj zemlji bude i njegov korespondent. Međutim, odobrenje imenovanja takvog lica za korespondenta ne treba da bude automatsko jer postoji značajna razlika u pogledu obima nadležnosti i odgovornosti između predstavnika i korespondenata i različite su posledice za biro za naknadu štete (Compensation Body) odnosno biroa u slučaju da ovlašćeni predstavnici odnosno korespondenti ne izvršavaju svoje obaveze. Prednost imenovanja istog lica za korespondenta leži u tome što je osiguravač već uspostavio saradnju (idealno, dobar poslovni odnos) s tim licem koje već obavlja poslove za osiguravača kao ovlašćeni predstavnik. Biro koji prima zahtev za imenovanjem može to da vidi kao dodatni plus prilikom procene zahteva. Ipak, to ne predstavlja garanciju da će to lice automatski ispuniti sve zahteve za korespondenta, da je upoznato s pravilima i da će ih poštovati. Zato se i u takvim slučajevima primenjuju uslovi za imenovanje korespondenta odnosno povlačenje ovlašćenja.

Konačno, poslovanje subjekata prema načelima slobode poslovnog nastanjivanja (FoE) i/odnosno slobode pružanja usluga (FoS) može dovesti do nejasnoća u vezi s imenovanjem korespondenta za isto društvo u zemljama koje nisu matične zemlje u kojima je ono osnovano i registrovano odnosno pruža usluge. Lica koja posluju u skladu s načelima FoE odnosno FoS mogu takođe poželeti da imenuju drugog korespondenta u zemlji u kojoj je matično društvo već imenovalo jednog uprkos činjenici da to zakonski nije moguće. U oba slučaja (FoE i FoS), osiguravajuće društvo dužno je da postane član biroa države članice u kojoj se obavljaju poslovi osiguranja. Međutim, ni filijala (odnosno agencija) ni lice koje posluje u skladu s načelima FoS ne predstavljaju nezavisno lice u toj zemlji. Pravno lice je osiguravajuće društvo. Dakle, samo osiguravajuće društvo može da traži imenovanje korespondenta. Kako bi postupak bio transparentan za oštećena lica, trebalo bi da osiguravači mogu da imenuju samo jednog jedinog korespondenta u drugoj zemlji.

Biro zemlje imenovanog korespondenta nalazi se u najboljem položaju da utvrdi da li neko osiguravajuće društvo predlaže imenovanje više od jednog korespondenta i da preduzme odgovarajuće mere. Treba preduzeti odgovarajuće mere i s obzirom na položaj žrtava nezgoda koje nastanu na njegovoj teritoriji. U takvim situacijama, biro odbija imenovanje drugog korespondenta i obaveštava biro koji je podneo zahtev za imenovanjem. Taj biro zatim stupa u kontakt sa svojim članom i poziva ga da uskladi imenovanje svojih korespondenata u svojoj sopstevnoj organizaciji.

U slučaju podnošenja zahteva za imenovanjem korespondenta, primenjuje se sledeća procedura:

²² 2017 – Generalna skupština, Odluka br. 5-1 – izvršena je revizija formualcije člana 4.2 i prva dva pasusa teksta obrazloženja. Odluka je stupila na snagu 1. januara 2018.

Ako biro koji treba da odobri imenovanje korespondenta osiguravajućeg društva sazna da je to osiguravajuće društvo već imenovalo drugog korespondenta u istoj državi, ili za poslovanje u matičnoj državi članici ili za svoju filijalu odnosno subjekat koji posluje po načelima FoS, biro odbija potonje imenovanje i o tome obaveštava biro koji podneo zahtev za imenovanjem.

Biro koji primi navedeno obaveštenje poziva zatim svog člana da odluči o imenovanju jednog jedinog korespondenta za sve svoje delatnosti u datoj zemlji.²³ U tom pogledu, kada zahtevaju imenovanje korespondenta, biro treba da koriste model formulacije zahteva za odobrenje korespondenta (objavljen na ekstranetu Saveta biroa).

4.3 Samo biro ima ovlašćenje da na zahtev svog člana uputi drugom birou zahtev za odobrenjem korespondenta koji posluje u zemlji pod nadležnošću tog biroa. Navedeni zahtev upućuje se u skladu s praktičnim odredbama i uslovima određenim na Generalnoj skupštini zajedno s dokazom da predloženi korespondent prihvata traženo imenovanje. Može se prihvatiti samo zahtev za odobrenjem jednog jedinog korespondenta.²⁴

Biro kome je upućen zahtev izdaje odnosno odbija da izda odobrenje u roku od tri mesaca od dana prijema zahteva i obaveštava o svojoj odluci i datumu njenog stupanja na snagu biro koji je uputio zahtev kao i zainteresovanog korespondenta. U slučaju izostanka odgovora, smatra se da je imenovanje odobreno i da je stupilo na snagu danom isteka navedenog roka.

4.3 Upućivanje zahteva za odobrenje nalazi se u isključivoj nadležnosti biroa čiji član je osiguravač koji podnosi zahtev. Propisano je da se zahtev upućuje u skladu s odredbama i uslovima definisanim na zasedanju Generalne skupštine (tj. faksom ili elektronskom poštom u vreme usvajanja ove odredbe, ali preko onlajn platforme Saveta biroa čim ista bude u funkciji) tako da je moguće proveriti da li je istekao rok od tri meseca koji stoji na raspolaganju birou primaocu zahteva da odluči o odobrenju.²⁵ Zahtev mora da bude potkrepljen dokazom da se predloženi korespondent složio sa zahtevnim odobrenjem.

²³ 2012 – Generalna skupština, Odluka br. 5-1

²⁴ 2017 – Generalna skupština, Odluka br. 4-1; Datum stupanja na snagu: 1. januar 2018.

²⁵ 2017 – Generalna skupština, Odluka br. 4-1 - izvršena je revizija formualcije člana 4.3 i prvog pasusa teksta obrazloženja. Izmene i dopune stupaju na snagu 1. januara 2018.

Treba napomenuti da se zahtev za imenovanjem drugog odnosno rezervnog korespondenta NE može prihvatiti.²⁶

Dokaz da predloženi korespondent prihvata imenovanje može da se sastoji od bilo kakve verodostojne i jasne izjave o prihvatanju imenovanja. Izjavu može da da i međunarodna organizacija čiji je lokalni korespondent predstavnik.²⁷

Biro primalac zahteva za odobrenjem izdaje odnosno odbija da izda odobrenje u roku od tri meseca od dana prijema zahteva. Ako odgovor izostane u navedenom roku, smatra se da je odobrenje izdato. Biro je takođe dužan da o svojoj odluci i datumu stupanja na snagu odluke obavesti biro koji je uputio zahtev kao i imenovanog korespondenta. Nije posebno određeno da li odluka mora da bude obrazložena. U zavisnosti od zakonskih odredbi, bilo bi od pomoći ako bi se dalo kratko obrazloženje u slučaju odbijanja odobrenja.²⁸

4.4 Korespondent obrađuje, u skladu sa zakonskim i podzakonskim odredbama koje su na snazi u zemlji nastanka nezgode i koje regulišu odgovornost, obeštećenje oštećenih lica i obavezno osiguranje motornih vozila, u ime biroa koji je odobrio njegovo imenovanje i u ime osiguravača koji je podneo zahtev za njegovim imenovanjem, sve odštetne zahteve koji proizilaze iz nezgoda koje su nastale u toj zemlji i u kojima su učestvovala vozila osigurana kod osiguravača koji je zahtevao njegovo imenovanje.

Ako iznos predviđen za naknadu štete prekoračuje uslove odnosno limite iz važećeg zakona o obaveznom osiguranju od građanskopravne odgovornosti lica za štetu nastalu upotrebom motornog vozila koji je na snazi u zemlji nastanka nezgode, korespondent postupa u skladu s odredbama iz člana 3.5 čak i kada je iznos naknade štete pokriven polisom osiguranja.

4.4 Jasno je određeno da prilikom obrade i isplate odštetnog zahteva, odobreni korespondent postupa u ime biroa koji je odobrio njegovo imenovanje, čime se oštećenima obezbeđuje isti nivo garancije koji imaju pravo da očekuju od nacionalnog biroa svake zemlje u kojoj se dogodi nezgoda. Korespondent postupa takođe i u ime osiguravača koji je podneo zahtev za odobrenjem njegovog imenovanja, što jasno znači da je osiguravač glavni dužnik po zahtevu za refundaciju.

Drugim stavom propisuje se da kada iznos predviđen za naknadu štete prekoračuje uslove i limite iz zakona o obaveznom osiguranju od građanskopravne odgovornosti za štetu nastalu upotrebom motornog vozila koji je na snazi u zemlji nastanka nezgode, korespondent ima obavezu da postupi isto kao i biro zemlje nastanka nezgode iako je iznos naknade štete pokriven polisom osiguranja.

²⁶ 1999 – Generalna skupština, tačka 7.11 – Drugi korespondent

²⁷ 2005 – Generalna skupština, Odluka br. 8 – Dokaz o prihvatanju imenovanja od strane korespondenta

²⁸ Za više pojedinosti u slučaju zahteva za imenovanjem korespondenta koji zamenjuje razrešenog korespondenta, videti član 4.9 i njegovo obrazloženje.

U slučaju kršenja navedene obaveze, korespondent nema pravo da iskoristi garanciju koja se daje u skladu sa stavom 2, član 4.7.

4.5 Biro koji je odobrio imenovanje korespondenta priznaje ga kao lice koje ima isključivu nadležnost za obradu i isplatu odštetnih zahteva u ime biroa i za račun osiguravača koji je podneo zahtev za odobrenjem. Biro obaveštava oštećene o toj nadležnosti, a korespondentu prosleđuje sva obaveštenja u vezi s predmetnim odštetnim zahtevima. Međutim, biro može da preuzme od korespondenta obradu i isplatu odštetnog zahteva u svakom trenutku, bez obaveze da obrazloži svoju odluku.

4.5 Nakon izdavanja odobrenja, korespondent ima isključivu nadležnost za obradu i isplatu odštetnih zahteva proisteklih iz nezgoda izazvanih vozilima koja su osigurana kod osiguravača koji je zahtevao njegovo imenovanje. Iako je nadležnost za obradu i isplatu odštetnih zahteva određena kao isključiva, biro zadržava pravo da preuzme predmet od korespondenta bez obaveze da opravda taj postupak. Smatra se da bi samo izuzetne okolnosti predstavljale opravdanje za korišćenje tog prava i to samo da bi se osigurala efikasna obrada odštetnih zahteva.

4.6 Ako, iz bilo kog razloga, biro koji je odobrio imenovanje mora da isplati naknadu štete oštećenom licu umesto korespondenta, taj iznos refundira mu neposredno biro preko kojeg je upućen zahtev za odobrenje u skladu s uslovima propisanim u članu 5.

4.6 Ako, iz bilo kog razloga, biro mora da izvrši isplatu umesto korespondenta, ima pravo na refundaciju troškova direktno od biroa koji je uputio zahtev za odobrenjem. Zahtev za refundaciju upućuje se direktno birou čiji je osiguravač član i to pod uslovima propisanim u članu 5, što znači da se refundacija isplaćuje u roku od dva meseca od datuma zahteva za refundaciju. Pored toga, čini se da bi u takvim slučajevima bilo celishodno da biro koji je isplatio naknadu štete obavesti biro od kojeg je zahtevao refundaciju o razlozima zbog kojih se uključio u postupak.

4.7 Zavisno od odredbi sadržanih u članu 4.4, korespondent ima pravo da se dogovori s osiguravačem koji je zahtevao odobrenje njegovog imenovanja o uslovima za refundiranje iznosa isplaćenih oštećenima i načinu zaračunavanja obrađivačkih provizija, pri čemu taj

sporazum, međutim, nije primenljiv na biroe.²⁹

4.7 Osiguravači i njihovi korespondenti mogu međusobno da se dogovaraju o uslovima za refundaciju i obrađivačkim provizijama. Ti uslovi, međutim, ne primenjuju se na biroe, što znači da ako biro mora da postupi umesto korespondenta, on to čini u skladu s pravilima iz člana 5 i ni pod kojim okolnostima nije obavezan uslovima dogovorenim između osiguravača i korespondenta.

4.8 *Ako korespondent ne može da refundira avansne isplate koje je izvršio u skladu s uslovima propisanim u članu 4.4 u ime osiguravača koji je zahtevao njegovo odobrenje, refundaciju mu isplaćuje biro koji je odobrio njegovo imenovanje po ispunjenju sledećih uslova:*

8.1 *Korespondent obaveštava biro koji je odobrio njegovo imenovanje da nije u mogućnosti da naplati refundaciju i zahteva refundaciju u roku od najmanje 6, a najviše 9 meseci od dana kada je uputio zahtev za refundaciju osiguravaču koji je zahtevao njegovo odobrenje.*

8.2 *Zajedno sa zahtevom iz tačke 8.1, a radi naplate refundacije od nacionalnog biroa koji je odobrio njegovo imenovanje, korespondent mora birou da dostavi sledeće:*

- i. Materijalni dokaz da je, u okviru iznosa navedenog na zahtevu za refundaciju, isplatio naknadu štete oštećenom pre slanja zahteva za refundaciju osiguravaču koji je zahtevao njegovo imenovanje;*
- ii. Sve dokumente kojima se utvrđuje pravo korespondenta da obrađuje dati odštetni zahtev u ime osiguravača (a koji sadrže potvrdu osiguravača da je prihvaćeno osiguravajuće pokriće za predmetno vozilo);*
- iii. Jedan primerak zahteva za refundaciju koji je korespondent uputio osiguravaču koji je zahtevao njegovo odobrenje;*

²⁹ 2013 – Generalna skupština, Odluka br. 5-1 – Datum stupanja na snagu 1. januar 2014.

iv. Primerak barem jednog podsetnika da treba isplatiti refundaciju koji je korespondent uputio osiguravaču koji je zahtevao njegovo odobrenje barem jedan mesec pre slanja zahteva birou koji je odobrio korespondenta.

Refundacija koju korespondentu isplaćuje biro koji je odobrio njegovo imenovanje ograničena je na iznose navedene u članu 5.1.1 i 5.1.2 i ne uključuje obrađivačku proviziju iz člana 5.1.3 niti onu koja je dogovorena između korespondenta i osiguravača koji je zahtevao njegovo odobrenje, niti zateznu kamatu iz člana 5.2 odnosno njen iznos dogovoren između korespondenta i osiguravača koji je zahtevao njegovo odobrenje.³⁰

4.8³¹ Ovim članom propisana su pravila koja se odnose na refundaciju koju korespondentu isplaćuje obrađivački biro kada dati korespondent nije uspeo da naplati refundaciju od osiguravača koji je zahtevao njegovo odobrenje.

Korespondent koji ne može da naplati refundaciju od osiguravača može da podnese zahtev za refundaciju birou koji je odobrio njegovo imenovanje (obrađivački biro), ali pod strogim uslovima propisanim u članu 4.8.

Navedena pravila formulisana su tako da obezbeđuju

- blagovremenu i tačnu isplatu naknade štete oštećenom licu;
- jačanje finansijske discipline svih zainteresovanih partnera;
- izbalansiranu podelu poslovnog rizika između korespondenta i (obrađivačkog) biroa.

Uslovi za pozivanje na garanciju obrađivačkog biroa prema korespondentu navedeni su u nastavku:

1. Uvedeni su strogi vremenski rokovi kako bi se sprečila progresivna akumulacija finansijske izloženosti. Pored toga, ako poštuju rokove, korespondenti imaju dovoljno vremena da pokušaju da refundiraju iznose koje su isplatili pre obraćanja obrađivačkom birou za refundaciju. Istovremeno, obrađivački biro i dalje ima vremena da u roku uputi poziv na garanciju ako mora da se uključi u postupak. (član 4.8.1 u vezi sa stavom 3, član 6.2 obezbeđuje obrađivačkom birou rok od 3-6 meseci da uputi poziv na garanciju ako je to potrebno.);

³⁰ 2013 – Generalna skupština, Odluka br. 5-1 – Datum stupanja na snagu 1. januar 2014.

³¹ 2014 – Generalna skupština, Odluka br. 5-1

2. Korespondent mora da ispostavi dokument kojim se ustanovljava njegovo pravo da obrađuje dati odštetni zahtev u ime osiguravača (sadrži potvrdu osiguravača da je prihvaćeno osiguravajuće pokriće za dato vozilo);
3. Pretpostavka za primenu garancije jeste prethodna isplata naknade štete oštećenom licu (radi zaštite oštećenog lica), o čemu korespondent mora da podnese dokaz(e);
4. Pre nego što korespondent može da se obrati obrađivačkom birou sa svojim zahtevom, mora da uputi prethodni zahtev za refundaciju osiguravaču u roku od najviše jedne godine od dana poslednje isplate izvršene u korist oštećenog. U slučaju da zahtev za refundaciju ne ispunjava navedeni preduslov, korespondent ne može da zahteva od obrađivačkog biroa primenu člana 4.8 Internih regulativa, a biro smatra da je takav zahtev neosnovan/neprihvatljiv;
5. Morao je biti upućen barem jedan podsetnik u kojem korespondent podseća osiguravača da treba da isplati refundaciju najranije dva meseca nakon upućivanja zahteva za refundaciju;
6. Refundacija koju isplaćuje obrađivački biro ograničena je na iznos naknade štete isplaćen oštećenom i eksterne troškove obrade i isplate odštetnog zahteva (član 5.1.1 i 5.1.2). Refundacija ne obuhvata obrađivačku proviziju i zateznu kamatu (član 5.1.3 i 5.2). Ovim ograničenjem osigurava se jednaka raspodela poslovnog rizika između korespondenta i obrađivačkog biroa, a ne ograničava se zaštita naknade štete koja se isplaćuje oštećenom.

Korespondent zato mora da poštuje strogi vremenski okvir određen za podnošenje zahteva za refundaciju obrađivačkom birou kako bi mu omogućio da eventualno uputi poziv na garanciju u roku od jedne godine.

Obrađivački biro proverava da li je korespondent ispunio sve uslove iz člana 4.8 pre isplate refundacije u korist tog korespondenta. U slučaju da korespondent nije dostavio obrađivačkom birou dokumente kojima dokazuje da je ispunio sve uslove prilikom podnošenja zahteva za refundaciju, obrađivački biro poziva korespondenta da dopuni dokumentaciju koja nedostaje u za to tačno određenom roku koji obrađivački biro treba da postavi tako da može da ispunji uslove iz člana 6.2 kada šalje poziv na garanciju.

Navedene odredbe stupaju na snagu 1. januara 2014. godine za sve zahteve za refundaciju koje korespondent podnese obrađivačkom birou na taj dan ili nakon njega.³²

4.9 Kada biro dobije obaveštenje da je jedan od njegovih članova odlučio da razreši korespondenta, on odmah o tome obaveštava biro koji je izdao predmetno odobrenje za imenovanje. Potonji biro slobodan je da odredi datum kada odobrenje prestaje da važi.

³² 2013 – Generalna skupština, Odluka br. 5-1

U slučaju da osiguravač želi da imenuje novog korespondenta u skladu s odredbama člana 4, biro koji je primio zahtev za odobrenjem imenovanja korespondenta, između ostalog, izričito uzima u obzir sledeće:

- i. broj zahteva za refundaciju koji je taj korespondent uputio osiguravaču, a koji su ostali neizmireni, iznose iz neizmirenih zahteva za refundacijom i vremenski period u kojem isti nisu izmireni i/odnosno*
- ii. način na koji je član 4(4) poštovan od strane korespondenta i osiguravača koji je zahtevao odobrenje da imenuje korespondenta.*

Kada biro koji je izdao odobrenje za imenovanje korespondenta odluči da isto povuče ili primi obaveštenje da taj korespondent želi da se njegovo odobrenje povuče, odmah o tome obaveštava biro koji je prosledio zahtev za odobrenjem korespondenta. Takođe, obaveštava biro o datumu kada povlačenje odobrenja korespondenta stupa na snagu odnosno datumu kada odobrenje prestaje da važi.³³

4.9 U ovom potčlanu reč je o otkazivanju odnosno povlačenju odobrenja.

Predviđene su tri različite situacije:

- Osiguravač želi da raskine ugovor koji ga vezuje za korespondenta,
- Korespondent želi da raskine ugovor koji ga vezuje za osiguravača,
- Biro odlučuje da povuče odobrenje koje je izdao za imenovanje korespondenta.

U navedenim situacijama, biro koji je izdao odobrenje određuje datum kada prestaje aktivnost korespondenta.

Ako osiguravač želi da imenuje novog korespondenta, biro koji je primio zahtev za izdavanje odobrenja mora da proceni finansijsku stabilnost odnosa između osiguravača i starog korespondenta. Treba sprečiti slučajeve u kojima osiguravač samo menja odobrenog korespondenta u određenoj zemlji u nameri da izbegne finansijske obaveze koje ima prema njemu. Stoga, biro koji je primio zahtev za izdavanje odobrenja uzima u obzir, između ostalog, stepen finansijske discipline

³³ 2013 – Generalna skupština, Odluka br. 5-1 – Datum stupanja na snagu 1. januar 2014.

u poslovanju osiguravača koji je zahtevao odobrenje korespondenta. Zato, biro mora pažljivo da ispita način na koji osiguravač ispunjava svoje obaveze prema postojećem korespondentu u pogledu refundacije. Važno je naglasiti da biro ne mora da ispita samo uslove koji su izričito navedeni u tačkama i. i ii. nego može da razmotri i druge aspekte koji prema njegovom mišljenju ukazuju na to da osiguravač ne poštuje relevantna pravila.

Biro stoga može, ako je celishodno, da odloži odobrenje novog korespondenta dok osiguravač podnosilac zahteva ne izmiri svoja dugovanja. Ipak, u takvim slučajevima, mora da obrazloži svoju odluku. U svakom slučaju, biro postupa u skladu s uslovima propisanim u članu 4.3 i obaveštava biro koji je podneo zahtev o svom stavu u roku određenom u član 4.3, čak i kada želi da odloži izdavanje odobrenja i prekorači navedeni rok.³⁴

ČLAN 5 – USLOVI REFUNDACIJE

5.1 Kada biro odnosno njegov u tu svrhu imenovani agent isplate sve odštetne zahteve proizašle iz jedne istog štetnog događaja, on šalje, u roku od najviše jedne godine od dana poslednje isplate u korist oštećenog, faksom ili elektronskom poštom, članu biroa koji je izdao zelenu kartu odnosno polisu osiguranja, odnosno, ako je to slučaj, birou na koga se to odnosi, zahtev za refundaciju u kojem je bliže određeno kako sledi:

5.1.1 iznosi isplaćene naknade štete oštećenima na osnovu poravnjanja u mirnom postupku ili sudske presude;

5.1.2 iznosi isplaćeni za spoljne usluge u toku obrade i isplate svakog odštetnog zahteva i svi troškovi nastali konkretno zbog pokretanja sudskog spora a koje bi u sličnim okolnostima platio osiguravač koji posluje u zemlji nastanka nezgode;

5.1.3 obrađivačka provizija kojom se pokrivaju svi ostali troškovi zaračunati u skladu s pravilima koja je usvojio Savet biroa.

Kada se odštetni zahtevi proistekli iz istog štetnog događaja odbijaju odnosno likvidiraju bez isplate naknade štete, mogu se potraživati sume navedene u članu 5.1.2 i minimalna provizija koju je odredio Savet biroa u skladu sa članom 5.1.3.

³⁴Dva poslednja stava usvojila je Generalna skupština 2014. godine svojom Odlukom br. 5-1. Interne regulative sa obrazloženjima

5.1.4 *Iznos naknade štete viši od 10.000 EUR (odnosno njegova protivvrednost obračunata po kursu na dan podnošenja zahteva za refundaciju) čija isplata je blokirana odnosno iznos deponovan do okončanja sudskog postupka, može da bude predmet zahteva za refundaciju koji se upućuje osiguravaču ili ako je to slučaj garantnom birou, iako taj iznos nije isplaćen oštećenom pod uslovom da, u zavisnosti od pravosnažnog okončanja sudskog postupka, taj iznos bude predmet prebijanja potraživanja i dugovanja između involviranih strana. Obradivački biro može zahtevati refundaciju tog iznosa od odobrenog korespondenta relevantnog osiguravača. Obradivački biro mora bez odlaganja da vrati sve iznose koje nakon prebijanja potražuje lice koje je refundiralo sredstva obrađivačkom birou, u skladu sa sudskom odlukom kojom se dati iznos deblokira.³⁵*

ČLAN 5 – Uslovi refundacije

5.1 Uslovi za postavljanje zahteva za refundaciju jesu kako sledi:

- a) Isplaćeni su svi odštetni zahtevi proistekli iz istog štetnog događaja,
- b) Vremenski period između datuma poslednje isplate u korist oštećenog i zahteva za refundaciju iznosi manje od godinu dana ili tačno toliko,
- c) Zahtev se šalje faksom ili elektronskom poštom,
- d) U zahtevu su konkretno određeni sledeći iznosi:
 - a. iznos naknade štete isplaćen oštećenima,
 - b. iznosi isplaćeni za spoljne usluge (veštacima itd.) i troškovi sudskog postupka koje bi u sličnim okolnostima morao da plati osiguravač u zemlji nastanka nezgode,
 - c. iznos obrađivačke provizije koji pokriva sve ostale troškove, a računa se u skladu s pravilima koja je usvojio Savet biroa. Iznos obrađivačke provizije ne uvećava se za iznos PDV-a odnosno drugih lokalnih poreza.³⁶

Svaki zahtev za refundaciju mora obavezno da sadrži sledeće podatke:³⁷

1. Datum podnošenja zahteva
2. Naziv lica koje ispostavlja zahtev (obrađivač)
3. Naziv lica kojem se ispostavlja zahtev (krajnji dužnik)
4. Broj predmeta krajnjeg dužnika (i broj koji je dodelio obrađivački biro, ako su oba poznata)

³⁵ 2016 – Generalna skupština, Odluka br. 4-1 – Datum stupanja na snagu: 1. januar 2017. Iznos preciziran u članu 5.1.4. podložan je reviziji nakon procene koju će izvršiti Odbor za opšta pravila. Procena se sprovodi dve godine nakon početka primene novih odredbi.

³⁶ 1973 – Generalna skupština, tačka 5 i 1974 – Generalna skupština, tačka 4, s izmenama i dopunama iz 2006. godine.

³⁷ 2011 – Generalna skupština, Odluka br. 9-2 – Minimum obaveznih podataka za zahtev za refundaciju

5. Datum i naziv zemlje nastanka nezgode, mesto nezgode samo ako je poznato
6. Podaci o odgovornom licu:
 - a. Za odštetne zahteve koji se obrađuju prema odredbama iz Drugog dela ovih Regulatoriva: broj zelene karte (ako je poznat, broj polise osiguranja)
 - b. Za zahteve koji se obrađuju prema odredbama iz Trećeg dela ovih Regulatoriva: jedan od kriterijuma na osnovu kojeg se određuje teritorija države na kojoj se vozilo uobičajeno nalazi (registarska oznaka vozila, oznaka osiguranja ili prebivalište lica kojem vozilo pripada)
7. Iznosi koje krajnji dužnik mora da refundira:
 - a. Naknada štete oštećenima
 - b. Spoljne usluge (naknade troškova za usluge veštaka, advokatska tarifa, itd), ako je potrebno
 - c. Obrađivačka provizija, ako je potrebno
 - d. Ukupan iznos izražen u nacionalnoj valuti ili u evrima
8. Obavezne specifikacije koje proizilaze iz stava 1, član 5.2 Internih regulatoriva
9. Podaci o banci u kojoj obrađivač ima račun.

Zahtev za refundaciju upućuje se osiguravajućem društvu koje je izdalo zelenu kartu odnosno polisu osiguranja čak i kada je to društvo poverilo, u zemlji u kojoj je osnovano i registrovano, obradu odštetnih zahteva nastalih u inostranstvu specijalizovanoj agenciji za obradu i isplatu odštetnih zahteva po osnovu autoodgovornosti.³⁸

Ako se ne isplati naknada po odštetnom zahtevu, mogu se potraživati iznosi za spoljne usluge i troškove sudskog postupka, kao i minimalna obrađivačka provizija koji je odobrio Savet biroa.³⁹

U tom slučaju, zahtev za refundaciju iznosa isplaćenih za spoljne usluge i troškova sudskog postupka, kao i zahtev za plaćanje minimalnog iznosa obrađivačke provizije upućuje se:

- U roku od najviše godinu dana od poslednjeg negativnog odgovora koji je biro odnosno njegov imenovani agent uputio podnosiocu odštetnog zahteva i po kojem nije dalje postupano odnosno oštećeni nije pokrenuo sudski postupak u vezi s tim, odnosno
- U roku od najviše godine dana od dana kada sudska presuda odnosno odluka drugog nadležnog organa kojim se odbija naknada štete podnosiocu odštetnog zahteva postane pravosnažna i neopoziva odnosno nakon donošenja takve odluke ako, u skladu s važećim zakonskim propisima i sudskim postupcima, postoji mogućnost da takve odluke ne postaju pravosnažne odnosno neopozive.⁴⁰

Troškovi prevoda koje je izmirio biro zemlje u kojoj se desila nezgoda odnosno njegov agent mogu se potraživati od garantnog biroa ili osiguravača na kojeg se odnose ako su nastali u najboljem interesu tog garantnog biroa odnosno osiguravača ili na njihov zahtev ili konačno, u slučaju sudskog postupka.⁴¹

³⁸ 2010 – Generalna skupština, Odluka br. 6-1

³⁹ 2004 – Generalna skupština, Potvrda – Minimalna obrađivačka provizija

⁴⁰ 2012 – Generalna skupština, Odluka br. 6-1

⁴¹ 1989 – Generalna skupština, tačka 6 b)(ii) s izmenama i dopunama iz 2007. godine

U slučaju kada je osiguravač koji snosi rizik – krajnji dužnik nesolventan, postupa se na sledeći način:

Svi garantni birovi odgovaraju za dugove svojih članova koji su nesolventni, što se odnosi i na zatezne kamate zbog neizmirivanja zahteva za refundaciju (videti član 5.2).

Svi garantni birovi koji znaju da je neki član nesolventan (u postupku likvidacije ili slično) odmah o tome obaveštavaju Sekretarijat Saveta biroa kao i druge biroe.

Nakon prijema navedenog obaveštenja, birovi obaveštavaju relevantni garantni biro o svim neizmirenim zahtevima za refundaciju upućenim nesolventnom članu, kao i o svim predmetima koji su u postupku obrade.

Zahtevi za refundaciju u vezi s odštetnim zahtevima koji su isplaćeni nakon likvidacije društva upućuju se birom čiji je to društvo član. Ako biro zemlje nastanka nezgode ili njegov član ne upute zahtev za refundaciju direktno garantnom birom nakon dana kada Savet biroa primi obaveštenje, garantni biro nije u obavezi da plati zateznu kamatu.

Krajnji rok za refundaciju od 2 meseca računa se od dana prijema zahteva od strane garantnog biroa.⁴²

Isplata naknade štete ponekad se prolongira zbog sudskog postupka. U takvim slučajevima, biro zemlje nastanka nezgode može biti u obavezi da blokira iznose koji su predmet spora ili da ih deponuje. Ako je reč o znatnoj sumi (više od 10.000 EUR ili njena protivvrednost izražena u valuti zemlje nastanka nezgode po kursu na dan zahteva za refundacijom), a postupak nije okončan duži vremenski period, likvidnost obrađivačkog biroa može biti ugrožena u vremenskom periodu čije je trajanje neizvesno. Stoga je celishodno dozvoliti tom birom da traži „refundaciju“ predmetnih iznosa. Na taj način, finansijski teret (i rizike) takvih odštetnih zahteva snosi krajnji platilac. Međutim, u takvom slučaju obrađivački biro mora da dostavi dokaz da je suma blokirana odnosno deponovana i da na odgovarajući način obrazloži zašto se to dogodilo. Refundacija nije priznanje da je suma dospela na naplatu. U zavisnosti od konačnog ishoda sudskog postupka, taj iznos mora biti uzet u obzir u odnosu na konačan iznos, tj. involvirane strane moraju da izvrše sravnjenje. Involvirani birovi treba da se usaglate o odgovarajućim procedurama koje se primenjuju u ovom postupku (npr. uvođenje vremenskih rokova, upućivanje dodatnih zahteva za refundaciju).

5.2 U zahtevu za refundaciju navodi se da su iznosi dugovanja plativi u zemlji i u nacionalnoj valuti korisnika, oslobođeni troškova transfera, u roku od dva meseca od datuma zahteva i da se, po isteku tog roka, na iznos dugovanja automatski zaračunava zatezna kamata po godišnjoj stopi od 12% od datuma upućivanja zahteva do datuma prijema sredstava od strane banke korisnika. U slučaju upućivanja poziva na garanciju koji proizilazi iz zahteva za refundaciju u skladu sa članom 6,

⁴² 1994 – Generalna skupština, tačka 2

zaračunava se zatezna kamata prispela do datuma upućivanja poziva na garanciju.⁴³

U zahtevu za refundaciju može se takođe odrediti da su iznosi izraženi u nacionalnoj valuti plativi i u evrima, po zvaničnom kursu koji je na snazi u državi biroa potražioca na dan zahteva.

5.2 U zahtevu za refundaciju definiše se sledeće:

- a) iznosi koji se duguju birou koji je uputio zahtev moraju da se izmire u njegovoj zemlji i u nacionalnoj valuti te države,
- b) biro koji je uputio zahtev prima dospeli iznos oslobođen od plaćanja troškova (troškovi transfera, itd.),
- c) dospeli iznosi izmiruju se u roku od dva meseca od datuma ispostavljanja zahteva,
- d) uplate primljene nakon isteka dvomesečnog roka automatski povlače zateznu kamatu po godišnjoj stopi od 12% na iznos dugovanja od datuma zahteva do datuma prijema sredstava od strane banke korisnika. Zatezna kamata plaća se i kada je član garantnog biroa nesolventan.⁴⁴

U slučaju upućivanja poziva na garanciju za refundaciju iznosa koje je isplatio biro ili njegov agent, zatezna kamata plaća se u iznosu prispelom do datuma poziva na garanciju.⁴⁵ Rezultat upućivanja poziva na garanciju je da garantni biro postaje odgovoran za potraživane iznose. Posle datuma poziva na garanciju, zatezna kamata dalje počinje da prispeva ako garantni biro na vreme ne plati traženi iznos birou koji je uputio zahtev ili njegovom agentu. Prema odredbama člana 6.1, garantni biro ima jedan mesec od dana prijema poziva na garanciju da izvrši uplatu po pozivu na garanciju. Po isteku tog roka, garantni biro mora da plati zateznu kamatu na iznos dugovanja i to po godišnjoj stopi od 12%.⁴⁶

Zatezna kamata plaća se bez obzira na iznos. Biroi koji upućuju zahteve za plaćanje zatezne kamate pozivaju se da ipak pronađu odgovarajući pristup, imajući na umu da svrha ove odredbe nije da se primenjuje na minorne/beznačajne iznose. Kada je reč o garantnim biroima, od njih se zahteva da u potpunosti refundiraju potraživane iznose i da to učine u datom roku.⁴⁷

Kada je reč o biroima iz država članica EEP, termin „oslobođeni troškova“ treba razumeti u skladu s relevantnim odredbama Direktive 2007/64/EZ koje regulišu usluge platnog prometa, a koje u vezi s bankarskim troškovima podrazumevaju da od 1. juna 2010. godine isplatni biro i biro koji je uputio zahtev dele te troškove ako oba dolaze iz sistema EEP, a ako se transfer vrši ili u evrima ili u drugoj valuti članice EEP, to ne podrazumeva konverziju valute za isplatni biro.

Preporučuje se da biro iz evro zone koriste sistem plaćanja SEPA (Jedinstvena zona plaćanja u evrima) za isplate u evrima. Ako transfer koji se vrši između biroa iz EEP podrazumeva konverziju valute za isplatni biro,

⁴³ 2013 – Generalna skupština, Odluka br. 5-2; Datum stupanja na snagu: 1. januar 2014.

⁴⁴ 1994 – Generalna skupština, tačka 2

⁴⁵ 2013 – Generalna skupština, Odluka br. 5-2 – Zatezna kamata u slučaju poziva na garanciju

⁴⁶ 2014 – Generalna skupština, Odluka br. 5-1

⁴⁷ 2011 – Generalna skupština, Odluka br. 9-1

ili ako se transfer vrši između biroa iz EEP i biroa koji ne pripada EEP, biro koji je uputio zahtev mora da primi iznos oslobođen troškova.⁴⁸

Zahtev za refundaciju može biti ispostavljen u evrima. Tada se konverzija u nacionalnu valutu biroa koji je podneo zahtev vrši prema zvaničnom kursu evra koji je na snazi u državi iz koje dolazi biro podnosilac zahteva na dan zahteva.

Zabranjeno je plaćanje zahteva za refundaciju čekom jer je protivno članu 5.2 kojim se propisuje da se iznos dugovanja mora platiti bez troškova za korisnika. Plaćanje čekom uvek iziskuje dodatne troškove za korisnika, koji ne obuhvataju samo bankarsku proviziju, već i teret dodatnog administrativnog rada koji korisnik mora da obavi da bi unovčio ček. Pored toga, uobičajeno je da unovčavanje čeka traje jako dugo, što može da dovede do daljeg odlaganja i predstavlja opravdanje za eventualno ispostavljanje zahteva za refundacijom zatezne kamate. Konačno, eventualno pogrešno upućivanje instrukcija uz ček može da donese dodatne probleme korisniku.⁴⁹

5.3 Zahtevi za refundaciju ne smeju ni pod kakvim okolnostima da sadrže iznose isplaćene za novčane kazne, kaucije ili druge novčane kazne izrečene osiguraniku koje nisu pokrivene osiguranjem od građanskopravne odgovornosti za štetu nastalu u vezi s upotrebom motornog vozila u zemlji nastanka nezgode.

5.3 U skladu s Internim regulativama, ne mogu se refundirati iznosi plaćanih novčanih kazni osiguranika koje nisu pokrivene osiguranjem od autoodgovornosti u zemlji nastanka nezgode i zato se ne mogu uključiti ni u zahtev za refundaciju.

5.4 Osim ukoliko nije već dostavljena, prateća dokumentacija, koja obuhvata i objektivni dokaz da je oštećenim licima isplaćena naknada štete (odnosno da je taj iznos blokiran/deponovan zbog trajanja sudskog postupka),⁵⁰ upućuje se odmah na zahtev, ali time se ne odlaže refundacija.

5.4 Bez obzira na odredbe člana 3.2bis, prateća dokumentacija, uključujući i dokaz o izvršenom plaćanju, ne mora da čini sastavni deo zahteva za refundaciju. Međutim, ako druga strana zahteva njeno dostavljanje, biro koji je podneo zahtev za refundaciju dužan je da bez odlaganja pošalje relevantnu dokumentaciju. Ipak, refundacija ne zavisi od dostavljanja navedene dokumentacije. Rok u kojem mora da se izvrši refundacija nakon čijeg isteka kamata dospeva za plaćanje ne odlaže se niti okončava zbog zakasnele dostave prateće dokumentacije.

⁴⁸ 2010 – Generalna skupština, Odluka br. 6-2

⁴⁹ 2006 – Generalna skupština, Odluka br. 1 – Sredstva plaćanja

⁵⁰ 2016 – Generalna skupština, Odluka br. 4-1 – Datum stupanja na snagu: 1. januar 2017.

Ako garantni biro zahteva da biro zemlje nastanka nezgode ispostavi dokaz o izvršenom plaćanju, to može da se učini na bilo koji način, na primer, dostavljanjem nekog od sledećih dokumenata:

- kopije potvrde o izvršenoj uplati (refundacije)/čeka ili naloga za prenos novca;
- ispisivanjem reči „plaćeno dana...“ na nalogu za plaćanje odnosno fakturi;
- priznanice odnosno potvrde o plaćanju u gotovom novcu;
- priznanice;
- kompjuterskog ispisa ili primerka obrasca s kompjuterskog ekrana, ili čak dokaza o teletransmisiji između obrađivačkog biroa i primaoca uplate.⁵¹

5.5 Može se potraživati refundacija svih iznosa navedenih u članovima 5.1.1 i 5.1.2 iznad u skladu s uslovima propisanim u ovom članu bez obzira na to što biro možda nije isplatio sve odštetne zahteve proistekle iz istog štetnog događaja. Obradivačka provizija propisana u članu 5.1.3 može se takođe potraživati ako glavnica koja je predmet refundacije prekoračuje iznos koji je odredio Savet biroa.

5.5 Dozvoljeno je potraživati refundaciju dela isplaćenog iznosa čak i kada još nisu isplaćeni svi odštetni zahtevi koji proizilaze iz istog štetnog događaja. U takvim situacijama, obrađivačka provizija može se potraživati samo ako je glavnica iznosa koji je predmet refundacije veća od minimalnog iznosa koji je odredio Savet biroa. Prilikom podnošenja zahteva za refundaciju, biro i treba da se uzdržavaju od potraživanja refundacije malih iznosa. Na zahteve za refundaciju isplaćenih iznosa primenjuju se sledeća pravila:

1. Iznos obrađivačke provizije dospеле za plaćanje obračunava se po osnovu 15% od konkretno određenih isplaćenih iznosa definisanih u članu 5.1.1 Internih regulativa.
2. Obradivačka provizija može da iznosi najmanje 200 EUR, ali ne može da bude veća od 3.500 EUR.
3. Ako isplate obračunate u skladu s pravilima iz člana 5.1.1 Internih regulativa dovedu do upućivanja zahteva za refundaciju delimičnog iznosa obeštećenja u vrednosti od 1.500 EUR ili više, onda može da se potražuje obrađivačka provizija. Ako zahtev za refundaciju delimičnog iznosa obeštećenja iznosi manje od 1.500 EUR, ne može se potraživati obrađivačka provizija.
4. U slučaju ispostavljanja dodatnog zahteva za refundaciju delimičnog iznosa od 1.500 EUR ili više, može se potraživati dodatna delimična obrađivačka provizija. Međutim, kumulativni iznos obrađivačke provizije ne sme da bude viši od maksimalnog iznosa obrađivačke provizije koji je usvojila Generalna skupština u vreme kada je upućen zahtev za dodatnu refundaciju od odgovornog biroa.
5. Minimalna i maksimalna obrađivačka provizija određene u stavu 2 i minimalni iznos zahteva za delimičnu refundaciju koji se može potraživati pre isplate obrađivačke provizije određen u stavovima 3 i 4 podležu reviziji od strane Upravnog odbora na zahtev članstva. Nakon revizije, Upravni odbor može da uputi preporuku da se isti izmene na narednom zasedanju Generalne skupštine.⁵²

⁵¹ 1998 – Generalna skupština, tačka 6.11 – Dokaz o izvršenom plaćanju od strane biroa zemlje nastanka nezgode

⁵² 2003 – Generalna skupština, Odluka br. 2 – Obradivačka provizija: Novo pravilo o zahtevu za refundaciju delimičnog iznosa

5.6 Ukoliko nakon isplate zahteva za refundaciju, predmet bude reaktiviran odnosno ispostavi se dodatni odštetni zahtev koji proističe iz istog štetnog događaja, preostala obrađivačka provizija, ukoliko je ima, računa se u skladu s odredbama koje su na snazi u vreme ispostavljanja zahteva za refundaciju u vezi s ponovo podnesenim odštetnim zahtevom odnosno ispostavljenim dodatnim odštetnim zahtevom.

5.6 U slučaju ponovnog podnošenja ili pojave novog odštetnog zahteva, obrađivačka provizija računa se prema pravilima Saveta biroa koja su na snazi u vreme kada je podnesen zahtev za refundaciju koji se odnosi na ponovno podneseni odnosno novi odštetni zahtev.

5.7 Obradivačka provizija ne može da se potražuje kada iz štetnog događaja ne proistekne nikakav zahtev za naknadu štete.

5.7 Ukoliko se, iz bilo kog razloga, odštetni zahtev ne podnese, biro koji podnese zahtev za refundaciju nema prava da potražuje obrađivačku proviziju.⁵³ Ako biro iz zemlje nastanka nezgode preduzme radnje u skladu sa članom 3.1, to bi onda predstavljalo opravdanje za refundaciju kada su troškovi nastali na način opisan u članu 5.1.2. Svrha ove odredbe nije da odvraća biro od proaktivnog pristupa, nego da se biroi zaštite od prijema zahteva za refundaciju kada nije bilo stvarne obrade zahteva koja bi opravdala refundaciju, što je u skladu s načelom reciprociteta koji mora da se poštuje u odnosima između biroa.

⁵³ 2004 – Generalna skupština, tačka 2 Potvrda: Minimalna obrađivačka provizija
Interne regulative sa obrazloženjima

ČLAN 6 – OBAVEZA GARANTOVANJA

6.1 Svaki biro garantuje da će njegovi članovi refundirati svaki iznos koji je predmet zahteva u skladu s odredbama člana 5, a koji potražuje biro zemlje nastanka nezgode ili agent koga je u tu svrhu imenovao.

Ta garancija obuhvata odgovornost za sve potvrde o postojanju pokrića koje je biro zemlje nastanka nezgode odnosno njegov agent primio od garantnog biroa odnosno društva člana biroa, bilo neposredno ili preko posrednika odnosno predstavnika koji deluje u ime jednog od ta dva subjekta, pod uslovom da je zahtev izričito povezan sa uslovima iz Drugog dela (pokriće po osnovu zelene karte) odnosno Trećeg dela (pokriće po osnovu registarskog broja). Po prijemu zahteva od garantnog biroa, biro zemlje nastanka nezgode prosleđuje garantnom birou kopiju zahteva kao i potvrde o postojanju pokrića.

Ukoliko član ne plati traženi iznos u roku od dva meseca naveden u članu 5, biro kome taj član pripada sam isplaćuje refundaciju u skladu sa ovde opisanim uslovima, nakon prijema poziva na garanciju koji je uputio biro zemlje nastanka nezgode ili agent koga je u tu svrhu imenovao.

Biro koji nastupa kao garant izvršava plaćanje tj. isplaćuje iznos zahteva za refundaciju u skladu sa članom 5, uvećan za zateznu kamatu prispelu do datuma upućivanja poziva na garanciju,⁵⁴ po godišnjoj stopi od 12%, u roku od jednog meseca. Nakon isteka tog roka, automatski se primenjuje zatezna kamata po godišnjoj stopi od 12% na dugovani iznos, a računa se od datuma upućivanja poziva na garanciju do datuma prijema sredstava od strane banke korisnika.

Poziv na garanciju upućuje se u skladu sa praktičnim uslovima usvojenim na Generalnoj skupštini, u roku od 12 meseci od datuma slanja zahteva za refundaciju prema odredbama člana 5. Po isteku tog roka, i ne dovodeći u pitanje zateznu kamatu koju duguje, obaveza biroa koji je garant ograničava se na iznos koji se potražuje od njegovog člana, plus dvanestomesečna kamata obračunata po godišnjoj stopi od 12%.

Interne regulative sa obrazloženjima

Objavljeno 2003 - poslednja izmena 2018

Biro nije u obavezi da prihvati nijedan poziv na garnciju koji je upućen nakon isteka dve godine od datuma zahteva za refundaciju.

⁵⁴ 2013 – Odluka Generalne skupštine br. 5-2; datum stupanja na snagu: 1. januar 2014.

ČLAN 6: Obaveza garantovanja

6.1 Svaki biro garantuje da će njegovi članovi refundirati sve iznose (uključujući i zateznu kamatu) pod uslovom posebnog zahteva za refundaciju⁵⁵ koje potražuje biro zemlje nastanka nezgode ili agent koga je u tu svrhu imenovao.

U vezi s odgovornošću za potvrdu o postojanju pokrića, videti Obrazloženje člana 3.2.1. za više pojedinosti. Ako garantni biro nema saznanja o izdavanju potvrde o postojanju pokrića, može zahtevati kopiju te potvrde od biroa zemlje nastanka nezgode. Npropisno izdavanje zelene karte (kojim su npr. prekršeni članovi 7.2 odnosno 7.3 Internih regulativa) ni nepravilno izdavanje polise osiguranja za vozilo (kojom se npr. daje osiguravajuće pokriće za vozilo koje se ne nalazi uobičajeno na teritoriji za koju je nadležan garantni biro) ne isključuje niti ograničava odgovornost za izdatu potvrdu o postojanju pokrića.

Obaveza garantovanja važi i u slučajevima kada je član biroa koji je izdao zelenu kartu ili dao osiguravajuće pokriće insolventan odnosno u postupku koji vodi do likvidacije ili stečaja. Potencijalna intervencija likvidatora potpada pod domaći zakon države u kojoj je osiguravajuće društvo ovlašćeno (ili je bilo ovlašćeno) da obavlja poslove obaveznog osiguranja od građanskopravne odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima upotrebom motornih vozila i ne sme ni u jednom trenutku da spreči neometano funkcionisanje sistema zelene karte.⁵⁶

Zahtev za refundaciju mora da bude u skladu s odredbama navedenim u članu 5. U slučaju nepoštovanja gore navedenog člana, biro je oslobođen svake obaveze garantovanja. Prema članu 5.2, potraživani iznosi plaćaju se u roku od dva meseca od datuma zahteva za refundaciju. Po isteku tog perioda, biro zemlje nastanka nezgode ili njegov agent mogu da kontaktiraju biro osiguravača koji duguje po inicijalnom zahtevu za refundaciju i zatraže plaćanje dugovanog iznosa. Poziv na garanciju za posledicu ima odgovornost garantnog biroa za potraživane iznose prema sledećim uslovima:

Garantni biro isplaćuje potraživani iznos u roku od jednog meseca od datuma poziva na garanciju. Iznos koji se plaća je suma naznačena u skladu sa članom 5.1, uvećana za zateznu kamatu prispelu do datuma upućivanja poziva na garanciju.⁵⁷ Kako bi se izbeglo duplo plaćanje, preporučuje se da garantni biro obavesti svog člana o iznosu koji je isplatio po pozivu na garanciju. Nakon toga, osiguravač koji duguje inicijalni iznos će morati da svom birou izmiri iznos koji je potraživan.

Ukoliko garantni biro ne izvrši isplatu u roku od jednog meseca, zatezna kamata po godišnjoj stopi od 12% će pripisuje se automatski garantnom birou bez obaveze daljeg slanja podsetnika. Navedena kamata obračunava se od datuma poziva na garanciju do datuma prijema sredstava od strane banke korisnika.

Zatezna kamata naplaćuje se bez obzira na to koliko je iznos mali. Biroi koji upućuju zahteve za zateznu kamatu pozivaju se da pronađu odgovarajući pristup, imajući na umu ovu odredbu ne treba koristiti za beznačajne iznose. Što se tiče garantnih biroa, od njih se traži da u potpunosti nadoknade potraživane iznose u datom vremenskom roku.⁵⁸

Stoga se procedura odvija u dve faze.

⁵⁵ 2004 – Generalna skupština, Odluka br. 7: Obaveza garancije - kamata

⁵⁶ 1979 – Generalna skupština, tačka 1C, izmenjena 2007.

⁵⁷ 2013 i 2014 – Odluka Generalne skupštine br. 5-1

⁵⁸ 2011 – Generalna skupština, Odluka br. 9-1

1. Prva faza odnosi se na zahtev za refundaciju koji biro države nastanka nezgode ili njegov imenovani agent šalje osiguravajućem društvu koje je izdalo zelenu kartu ili polisu osiguranja kojom je pokriveno vozilo koje je učestvovalo u nezgodi (član 5).

U ovoj fazi, osiguravajuće društvo postupa u skladu sa potraživanim iznosom u roku od dva meseca od datuma zahteva. Po isteku ovog roka, osiguravajuće društvo dužno je da plati zateznu kamatu obračunatu po godišnjoj stopi od 12% na potraživani iznos kao glavnica, od datuma zahteva do datuma prijema sredstava od strane banke korisnika.

Ukoliko biro zemlje nastanka nezgode ili njegov agent ne naplati refundaciju u roku od dva meseca, može da se pozove na garanciju garantnog biroa.

2. Druga faza se stoga odnosi na poziv na garanciju koji biro zemlje nastanka nezgode ili njegov agent ima pravo da uputi garantnom birou, odnosno birou čiji je član osiguravajuće društvo odgovorno za zahtev za refundaciju (član 6.1). Biro koji nastupa kao garant ima jedan mesec od datuma prijema poziva na garanciju da reguliše zahtevanu isplatu, odnosno isplati iznos odštetnog zahteva osiguravajućem društvu, uvećan za zateznu kamatu obračunatu po godišnjoj stopi od 12% koja se obračunava do datuma poziva na garanciju.

Ukoliko iznos nije uplaćen u roku od jednog meseca, garantni biro je dužan da birou zemlje nastanka nezgode, ili njegovom agentu, plati:

- a) iznos koji se od njega potražuje – odnosno iznos koji je prvobitno potraživan od osiguravajućeg društva, uvećan za zateznu kamatu po godišnjoj stopi od 12% koja se obračunava od datuma zahteva za refundaciju poslatog osiguravajućem društvu do datuma poziva na garanciju;
- b) dodatnu zateznu kamatu po godišnjoj stopi od 12% na iznos gore naznačen pod a) – tj. na glavnica i prispelu kamatu – i koja se obračunava od datuma poziva na garanciju do datuma prijema sredstava od strane banke korisnika.

Međutim, u ovoj drugoj fazi propisana su dva ograničenja obaveza biroa:

- 1) zatezna kamata iz tačke a) ne može da se obračunava na period duži od dvanaest meseci.
- 2) Nijedan poziv na garanciju neće biti prihvatljiv ukoliko je upućen garantnom birou nakon više od dve godine nakon datuma prvog zahteva za refundaciju poslatog osiguravajućem društvu.

Kako bi se ubrzala procedura i obezbedili pravno-formalni dokazi, poziv na garanciju će, u svakom slučaju, biti poslat u skladu sa uslovima donetim na Generalnoj skupštini.⁵⁹ Savet biroa je 2012. godine uveo sistem Onlajn Poziva na garanciju kao jedini važeći obavezni sistem za postavljanje poziva na garancije od datuma kog će odrediti Upravni odbor, pod uslovom da pitanja u vezi sa zadovoljavajućim nivoom zaštite podataka budu rešena. Pozivi na garanciju postavljaju se preko onlajn

⁶⁰ 2012 – Generalna skupština, Odluka br. 1-1

sistema koji je uspostavljen u tu svrhu.⁶⁰ Poziv na garanciju potkrepljen je kopijom originalnog zahteva za refundaciju poslatog osiguravaču po članu 5.⁶¹ Pošto poziv na garanciju prestaje da bude prihvatljiv ukoliko je upućen više od dve godine nakon datuma prvobitnog zahteva za refundaciju poslatog osiguravaču, garantna obaveza biroa prestaje da važi nakon isteka tog roka.

U tom slučaju, zahtev za refundaciju iz prve faze ostaje otvoren i biće namiren između involviranih strana (uključujući kamatu iz prve faze koja nije vremenski ograničena), ali bez garancije biroa čiji je odgovorni osiguravač član.

„Pro forma“ poziv na garanciju

U određenim okolnostima (na primer u slučaju nepostojanja osiguranja, falsifikovane zelene karte, osiguravajućeg društva u procesu likvidacije, biroa koji sprovodi granično osiguranje, člana 4.5 i 4.6, itd.), ovaj zahtev za refundaciju šalje se direktno birou na koji se odnosi. U ovom slučaju, ukoliko biro koji primi zahtev ne izvrši isplatu u roku od dva meseca, onda se birou ne može poslati poziv na garanciju. Ovo se temelji na pravnom standardu prema kom nije moguće biti jamac za sopstveni dug. Ta nemogućnost indirektno dovodi do činjenice da se biroovo neplaćanje zahteva za refundaciju ne pojavljuje na spisku neizvršenih poziva na garanciju koji treba poslati Sekretarijatu Saveta biroa u okviru kontinuiranog nadzora ispunjavanja obaveza članova po pozivima na garanciju. Kako bi se izbegla ova nezadovoljavajuća situacija, od biroa (ili njihovih agenata) traži se da u napred navedenoj situaciji izdaju „pro forma“ pozive na garanciju biroima koji ne poštuju dvomesečni rok, i tako dozvole Sekretarijatu Saveta biroa da o tome sastavi izveštaj. Uslovi i odredbe člana 6 Internih regulativa primenjuju se takođe i na „pro forma“ pozive na garanciju.⁶²

Standardizovani obrasci za pozive na garanciju, kao i uputstva koja je odobrila Generalna skupština⁶³ dostupni su biroima na internet stranici Saveta biroa (ekstranet).

6.2 Svaki biro garantuje da će njegovi članovi refundirati sve iznose koje je biro refundirao korespondentu u skladu sa članom 4.8.

Ta garancija obuhvata odgovornost za sve potvrde o postojanju pokrića koje je biro zemlje nastanka nezgode odnosno korespondent primio od garantnog biroa odnosno društva člana biroa, bilo neposredno ili preko posrednika odnosno predstavnika koji deluje u ime jednog od ta dva subjekta, pod uslovom da je zahtev izričito povezan sa uslovima iz Drugog dela (pokriće po osnovu zelene karte) odnosno Trećeg dela (pokriće po osnovu registarskog broja). Po prijemu zahteva od garantnog biroa, biro zemlje nastanka nezgode prosleđuje garantnom birou kopiju potvrde o postojanju pokrića.

Nakon isplate refundacije korespondentu, biro koji je odobrio korespondenta upućuje poziv na garanciju

birou čiji je odgovorni osiguravač član.

Taj poziv na garanciju mora ispunjava uslove iz člana 4.8 i mora da bude sačinjen u skladu sa praktičnim uslovima i odredbama koje je donela Generalna skupština u roku od najviše 12 meseci od datuma kada je korespodent poslao zahtev za refundaciju osiguravaču koji je zahtevao njegovo imenovanje. Svi ostali uslovi iz člana 6.1 primenjuju se i na ovaj poziv na garanciju.

6.2 Godine 2013. uvedena su nova pravila u članu 4 o uslovima refundacije korespondentu od strane biroa koji je odobrio njegovo imenovanje. Biro (obrađivački) isplaćuje refundaciju korespondentu ukoliko su poštovani strogi uslovi propisani u članu 4.8. U skladu sa članom 6.2, garantuje se refundacija obrađivačkom birou od strane garantnog biroa. Nakon što je isplatio refundaciju korespondentu, obrađivački biro može direktno uputiti poziv na garanciju birou čiji je osiguravač (koji je zahtevao imenovanje korespondenta) član. Ne mora prethodno da upućuje zahtev za refundaciju u skladu sa članom 5. Međutim, garancija važi samo ukoliko je korespondent uputio zahtev za refundaciju obrađivačkom birou u skladu sa uslovima propisanim u članu 4.8. Ovaj uslov uveden je kako bi se osiguralo da biro koji refundira korespondenta može da se uskladi s vremenskim rokom u okviru koga je predviđeno postavljanje poziva na garanciju.

„Praktični“ uslovi i odredbe iz trećeg stava člana 6.2 odnose se na Onlajn sistem poziva na garanciju Saveta biroa.

Što se tiče ostalih uslova vezanih za pozive na garanciju (rokovi za isplatu refundacije, stope zatezne kamate) iz člana 6.2, shodno se primenjuju odredbe člana 6.1.⁶⁴

⁶⁰ 2014 – Generalna skupština, Odluka br. 5-1

⁶¹ 2005 – Generalna skupština, Odluka br. 10 – Propratna dokumentacija uz poziv na garanciju

⁶² 2008 – Generalna skupština, Odluka br. 4.3: „Pro forma“ poziv na garanciju

⁶³ 2011 – Generalna skupština, Odluka br. 9-5

Odgovornost za potvrdu o postojanju pokrića važi i u ovom slučaju na isti način kao i u slučaju opisanom u članu 6.1, a dodatne pojedinosti mogu se pronaći u Obrazloženju člana 3.2.1. Ako garantni biro nema saznanja o izdavanju potvrde o postojanju pokrića, može zahtevati kopiju te potvrde od biroa zemlje nastanka nezgode, koja treba njome da raspolaže u skladu sa članom 4.8.2.ii. Nepropisno izdavanje zelene karte (kojim su npr. prekršeni članovi 7.2 odnosno 7.3 Internih regulativa) niti nepravilno izdavanje polise osiguranja za vozilo (kojom se npr. daje osiguravajuće pokriće za vozilo koje se ne nalazi uobičajeno na teritoriji za koju je nadležan garantni biro) ne isključuje niti ograničava odgovornost za izdatu potvrdu o postojanju pokrića.

Na Generalnoj skupštini održanoj 26. maja 2011. u Dubrovniku, Savet biroa odlučio je da odobri katalog kvalifikovanih razloga za odbacivanje poziva na garanciju, koji se sastoji iz sledećeg:⁶⁵

1) Razlozi za odbijanje poziva na garanciju prema članu 5 Internih regulativa

Prema članu 6.1, svaki biro garantuje plaćanje refundacije od strane svojih članova, u bilo kom zahtevanom iznosu prema odredbama člana 5. Iz gore navedene odredbe proizilazi da ukoliko zahtev za refundaciju nije sačinjen u skladu sa članom 5, biro je oslobođen svake obaveze garancije.⁶⁶

Stoga, garantni biro odbacuje poziv na garanciju ukoliko osnovni zahtev za refundaciju strane koja obrađuje zahtev za naknadu štete **nije sadržao sledeće informacije:**

1. Datum podnošenja zahteva
2. Naziv lica koje ispostavlja zahtev (obrađivač)
3. Naziv lica kojem se ispostavlja zahtev (krajnji dužnik)
4. Broj predmeta krajnjeg dužnika (i broj koji je dodelio obrađivački biro, ako su oba poznata)
5. Datum i naziv zemlje nastanka nezgode, mesto nezgode samo ako je poznato
6. Podaci o odgovornom licu:
 - a. Za odštetne zahteve koji se obrađuju prema odredbama iz Drugog dela ovih Internih regulativa: broj zelene karte (ako je poznat, polise ili broj osiguranja). Za odštetne zahteve koji se obrađuju prema odredbama iz Drugog dela ovih Internih regulativa na osnovu člana 8.2 IR, dovoljno je navesti broj važeće zelene karte osiguranja.
 - b. Za zahteve koji se obrađuju prema odredbama iz Trećeg dela ovih Internih regulativa: jedan od kriterijuma na osnovu kojeg se određuje teritorija zemlje na kojoj se vozilo uobičajeno nalazi (registarska oznaka motornog vozila, oznaka osiguranja ili prebivalište korisnika vozila)

⁶⁴ Prva tri stava teksta objašnjenja su usvojena 2014. od strane Generalne skupštine, Odluka br. 5-1

⁶⁵ 2011 – Generalna skupština, Odluka br. 9-2 – Katalog kvalifikovanih razloga za odbacivanje potraživanja garancije

⁶⁶ 2014 – Generalna skupština, Odluka br. 5-1

7. Iznosi koje krajnji dužnik mora da refundira:
 - a. Naknada štete oštećenima
 - b. Spoljne usluge (naknade troškova za usluge veštaka, advokatska tarifa, itd), ako postoje
 - c. Obradivačka provizija, ako je primenljiva
 - d. Zatezna kamata, ako postoji
 - e. Ukupan iznos izražen u nacionalnoj valuti ili u evrima⁶⁷
8. Obavezne specifikacije koje proizilaze iz stava 1, član 5.2 Internih regulativa
9. Podaci o banci u kojoj obrađivač ima račun.

Dalje, prema članu 5.1, poziv na garanciju može da bude odbijen u slučaju da zahtev za refundaciju:

1. Nije poslat elektronskom poštom ili faksom:
 - a. za odštetne zahteve koji se obrađuju prema Drugom delu Internih regulativa: članu biroa koji je izdao zelenu kartu, ili ako je potrebno, garantnom birou, i
 - b. za odštetne zahteve koja se obrađuju prema Trećem delu Internih regulativa: članu biroa koji je izdao polis osiguranja, ili ako je potrebno, garantnom birou
2. Poslat je nakon više od jedne godine od datuma poslednje uplate oštećenoj strani
3. Poslat je osiguravaču AO odgovorne strane nakon što je Savet biroa obavestio sve članove o suspenziji (zbog stečaja, nesolventnosti, itd.) tog osiguravača.

2) Razlozi za odbijanje poziva na garanciju koji proizilaze iz člana 6 Internih regulativa

Dalje, garantni biro može da odbije poziv na garanciju u bilo kojoj od sledećih situacija:

1. Prema članu 6 Internih regulativa, biro nije obavezan da prihvati „nijedan poziv na garnciju koji je upućen nakon isteka dve godine od datuma zahteva za refundaciju.“

⁶⁷ Biroi koji nisu u evro zoni mogu da navedu mogućnost plaćanja u evrima iznosa koji su izraženi u nacionalnim valutama (po zvaničnom i važećem kursu u državi biroa koji potražuje na dan zahteva).

2. Poziv na garanciju odbija se ukoliko je poslat garantnom birou pre isteka roka od dva meseca koji je određen u članu 5.2.
3. Poziv na garanciju treba smatrati nevažećim u slučaju da garantni biro dokaže da je zahtev za refundaciju već u potpunosti izmirio on, njegov član ili jedan od njegovih agenata.
4. Kada obrađivački biro primeni članove 4.5, 4.6 IR, poziv na garanciju upućen birou čiji je dati osiguravač član nije važeći ukoliko pre toga garantnom birou nije poslat zahtev za refundaciju u skladu s uslovima određenim u članu 5 IR.
5. Poziv na garanciju može da bude odbijen ukoliko se ne poziva na odgovarajući zahtev za refundaciju.
6. Kada je odštetni zahtev obrađen:
 - a. bez potvrde o garanciji od osiguravača, ili
 - b. bez potvrde garancije u skladu sa članom 8 ili članom 13 u zavisnosti od toga da li se primenjuje Drugi ili Treći deo Internih regulativa, ili
 - c. bez potvrde biroa da se vozilo uobičajeno nalazi u zemlji za koju je taj biro nadležan, pod uslovom da je garantni biro zauzeo negativan stav u skladu sa članom 8 ili članom 13 u zavisnosti od toga da li se primenjuje Drugi ili Treći deo Internih regulativa.
7. Poziv na garanciju nije poslat u skladu sa uslovima i odredbama donetim na Generalnoj skupštini.

3)⁶⁸ Razlozi za odbijanje poziva na garanciju po članu 6.2 Internih regulativa

Poziv na garanciju u skladu sa članom 6.2 Internih regulativa može da bude odbijen od strane garantnog biroa u bilo kojoj od sledećih situacija:

1. Ukoliko je postavljen nakon više od 12 meseci od datuma kada je korespondent poslao zahtev za refundaciju osiguravaču koji je zahtevao njegovo imenovanje;
2. Ukoliko je korespondent poslao zahtev za refundaciju obrađivačkom Birou koji nije u skladu sa uslovima propisanim u članu 4.8;
3. U slučaju da garantni biro dokaže da je zahtev za refundaciju već u potpunosti izmirio on, njegov član ili jedan od njegovih agenata;
4. Ukoliko ne sadrži upućivanje na odgovarajući zahtev za refundaciju;
5. Ukoliko je zahtev za refundaciju (koji je osiguravaču poslao korespondent)

⁶⁸ 2014 – Generalna skupština, Odluka br. 5-1

- a. poslat nakon maksimalnog perioda od jedne godine od datuma poslednje isplate oštećenom licu
 - b. poslat osiguravaču od AO štetnika nakon što je Savet biroa obavestio sve članove o suspenziji (zbog stečaja, nesolventnosti, itd.) tog osiguravača;
6. Ukoliko poziv na garanciju nije poslat u skladu sa uslovima i odredbama donetim na Generalnoj skupštini.

Ukoliko se garatni biro pozove na neki od ovih kvalifikovanih razloga po delu 1), 2) ili 3) u roku od jednog meseca od datuma postavljanja poziva na garanciju, taj poziv na garanciju mora se smatrati odbijenim. U slučaju neslaganja obrađivačkog Biroa, obrađivački Biro mora da preuzme inicijativu za rešavanje spora putem medijacije ili arbitraže.

6.3 Svaki biro garantuje da će njegovi članovi uputiti korespondente čije su imenovanje zahtevali da regulišu odštetne zahteve u skladu sa odredbama gore navedenog prvog stava člana 4.4 i da tim korespondentima ili birou zemlje nastanka nezgode proslede svu dokumentaciju u vezi sa svim odštetnim zahtevima koji su im povereni.

6.3 Cilj je da se garantuje da zahtevi oštećenih lica budu izmireni u skladu sa zakonskim i podzakonskim odredbama zemlje nastanka nezgode u onoj meri u kojoj se odnose na odgovornost, nadoknadu oštećenim licima i obavezno osiguranje motornih vozila. Zato se svaki biro stara i garantuje da njegovi članovi upute korespodente čije su imenovanje tražili da izmire sve zahteve koji proizilaze iz saobraćajnih nezgoda u skladu sa navedenim odredbama. Štaviše, korespondenti moraju da dobiju uputstva za isplatu obeštećenja u ime biroa zemlje nastanka nezgode i u ime osiguravača koji ih je imenovao u tu svrhu. Konačno, svaki biro stara se da njegovi članovi proslede svojim korespondentima ili obrađivačkom birou svu dokumentaciju u vezi s odštetnim zahtevima odnosno onu koja je potrebna za njihovo regulisanje.

Ukoliko zahtev nije obrađen od strane imenovanog korespodenta u skladu sa odredbama prvog stava člana 4.4, a kao posledicu toga biro zemlje nastanka nezgode mora da plati kazne prema domaćim podzakonskim odredbama, taj biro, ukoliko nije obeštećen od involviranog korespodenta, nakon podsetnika poslatog faksom ili e-mail-om, biće direktno refundiran od strane biroa preko kojeg je zahtev za imenovanje poslat, u skladu sa uslovima propisanim u članu 5, analogno odredbama člana 4.6.⁶⁹

⁶⁹ 2005 – Generalna skupština, Odluka br. 5 – Refundacija birou za plaćene kazne

Drugi deo – Posebna pravila o ugovornim odnosima između biroa po osnovu zelene karte

Odredbe ovog dela primenjuju se kada su ugovorni odnosi između biroa zasnovani na zelenoj karti.

Ovaj deo uređuje odnose između biroa kada obe odnosno jedna strana nije potpisala Sporazum između nacionalnih biroa osiguranja država članica Evropskog ekonomskog prostora i drugih pridruženih biroa (u daljem tekstu „Multilateralni sporazum“) iz člana 17.1 Internih regulativa, koji je obavezujući za biroe država članica EEP i kojim su pridruženi biroi država koje nisu članice EEP.

Odredbe ovog dela primenjuju se takođe na odnose između dva biroa potpisnika Multilateralnog sporazuma kada je u pitanju isplata odštetnog zahteva koji proističe iz nezgode u kojoj je učestvovalo vozilo registrovano u trećoj državi (to jest, u državi za koju je nadležan biro koji nije potpisnik multilateralnog sporazuma) kada je za to vozilo zelenu kartu izdao član jednog od ta dva biroa.

ČLAN 7 – IZDAVANJE I DOSTAVA ZELENE KARTE

ČLAN 7 – Izdavanje i dostava zelene karte

7.1 Svaki biro odgovoran je za ustanovljavanje pravila za izdavanje i dostavljanje zelenih karata, u skladu sa svojim ovlašćenjima.

7.1 U ovom potčlanu reč je o odgovornosti biroa za izdavanje i dostavljanje zelenih karata u skladu s Internim regulativama i nacionalnim zakonodavstvom biroa.

Svaki biro može da izabere kako će organizovati izdavanje zelenih karata u skladu s modelom koji je predložio Savet biroa i odobrio UNECE (Evropska komisija OUN za Evropu): može sam da izdaje zelene karte, a može i da ovlasti svoje članove ili da neposredno izdaju zelene karte ili da angažuje posrednike svojih članova kao podizvođače za obavljanje tog posla.⁷⁰

Kada je reč o dostavljanju zelenih karata, svaki biro odgovoran je za uređivanje pravila u vezi s tim kome je dozvoljeno da dostavlja zelene karte i u kom formatu:

- Svaki biro, stoga, može odlučiti ko je ovlašćen za dostavljanje zelenih karata, tj. da li je to sam biro i/ili njegovi članovi i njihovi posrednici, ako postoje; i
- Svaki biro, stoga, može utvrditi sopstvena pravila u vezi s formatom u kojem se zelena karta dostavlja ugovaraču osiguranja, a to može biti na papiru ili u elektronskom obliku (npr. u PDF formatu – prenosivi format dokumenta).

Postoje različite situacije kada je ugovaraču osiguranja potrebno proslediti zelenu kartu u formi elektronske datoteke (npr. u PDF formatu), koju ugovarač osiguranja zatim štampa. To je često potrebno kada je reč o ugovorima o osiguranju od autoodgovornosti koji se sklapaju putem interneta, ali i u drugim situacijama, npr. prilikom obnavljanja polise osiguranja kao i zelene karte. Na primer, organizacije koje upravljaju

voznim parkom mogu imati konkretne razloge zašto su im potrebne zelene karte u PDF formatu. Osim toga, čak i vozaču osiguranog vozila može biti potrebno da istampa zelenu kartu – npr. ako je izgubio ili zaboravio zelenu kartu, a od njega se zahteva da ju prezentuje u posećenoj zemlji, te čak i u takvim situacijama, štampanje zelene karte pomoću elektronske datoteke može biti od pomoći da se problem efikasno reši.

Koji god način da izabere, biro snosi krajnju odgovornost za izdavanje i dostavljanje zelenih karata u svojoj zemlji.

Šta se dešava ukoliko je izmena zelene karte posledica dodavanja međunarodnih slovnih oznaka novog člana ili reaktiviranja članstva?

Biroi i osiguravajuća društva koja su njihovi članovi moraju pre svega da imaju u vidu da imaju dve godine za izmenu zelenih karti koje izdaju osiguranicima. Zelene karte koje ostaju u opticaju i koje nisu ažurirane u roku od dve godine smatraće se važećima na određeni period za zemlje navedene na zelenoj karti i neće biti poništene.

Kada je reč o novim odnosno reaktiviranim članicama Saveta, važenje zelenih karti ostalih članica ne može automatski da obuhvati i teritoriju novih članica, osim ako je međunarodna oznaka novog biroa prikazana na zelenoj karti i nije precrtana.

Međutim, Savet biroa dozvoliće sklapanje posebnih bilateralnih sporazuma između novog biroa i drugog biroa o priznavanju postojeće zelene karte drugog biroa dok karte ne budu ponovo odštampane odnosno dok ne isteknu dve godine, pod uslovom da su oba biroa saglasna. Međutim, takvi posebni bilateralni sporazumi ne proizvode nikakve pravne posledice ni za jedan drugi biro u skladu sa sporazumima Saveta biroa.

Ako je međunarodna identifikaciona oznaka biroa na zelenoj karti dopisana rukom, pisaćom mašinom ili pomoću štampača, ona ni u kom slučaju nije važeća u smislu da se takav dodatak ne može tumačiti kao proširivanje obima garancije koju daje zelena karta na zemlje čija je međunarodna identifikaciona oznaka tako dopisana na zelenoj karti. Međunarodne identifikacione oznake biroa koje su na zelenoj karti dopisane rukom, pisaćom mašinom ili pomoću štampača ne smatraju se neovlašćenom odnosno protivzakonitom izmenom koja za sobom nosi posledice predviđene članom 9 Internih regulativa.⁷⁷

Prema odlukama usvojenim 2008. godine i prethodnim trenutno važećim odredbama, zelene karte moraju da ispunjavaju sledeće uslove:

Dimenzije:

Odluka o dimenzijama zelene karte ostavljena je u nadležnost biroima, pod uslovom da ne može da bude veća od formata A4.

- Boja zelene karte:

Zelena ili bela.⁷⁸

Do 2019. godine, zelene karte štampane su crnim slovima na papiru zelene boje. Nakon odluke Generalne skupštine iz 2019. godine, zelene karte mogu se štampati crnim slovima na papiru zelene ili bele boje od 1. jula 2020.

- Struktura teksta:

Standardni tekst koji dostavlja Savet biroa mora da bude reprodukovan po datom redosledu i karta mora da sadrži sledećih 11 tačaka/polja:

1. Naslov dokumenta „MEĐUNARODNA KARTA ZA OSIGURANJE AUTOMOBILA“ (“INTERNATIONAL MOTOR INSURANCE CARD/CARTE INTERNATIONALE D’ASSURANCE”) napisan na engleskom, francuskom i jeziku države biroa koji je izdaje, sa naslovom dokumenta koji je napisan još i na engleskom i francuskom jeziku, kako je određeno u članu 14 Priloga 1 Revidirane konsolidovane odluke o omogućavanju drumskog saobraćaja (R.E.4) koju je usvojila Evropska komisija UN za Evropu.⁷⁹ Odluka o redosledu najvažnijih jezika na dokumentu ostavljena je u nadležnost svakom birou. Dokument se sastavlja na jeziku biroa koji izdaje kartu. Međutim, korišćenje latinice je obavezno. Iste informacije mogu da se ispišu i na drugim pismima.⁸⁰
2. Identitet biroa koji je izdao zelenu kartu: biro ima ovlašćenje da odluči o tome da li će dodati svoj logo ili ne. Umetanje, brisanje ili bilo koja druga izmena logoa biroa ne može se smatrati za falsifikovanje same zelene karte.
3. Rok važenja potvrde osiguranja. Rok važenja odnosi se na kompletne kalendarske dane (00:00 – 24:00) i ne treba navoditi konkretno čas u danu kada osiguranje počinje da teče. Početak i završetak kalendarskog dana računaju se prema vremenskoj zoni koja je na snazi u posećenoj zemlji. Biroi mogu da izaberu način na koji pišu datume na potvrdama, a godina važenja može da se navede u formatu od dve ili četiri cifre.
4. Identifikacija zelene karte mora da bude u skladu sa sledećim uslovima: „Šifra zemlje/šifra osiguravača/broj“. Svaki biro sam odlučuje o tome da li se reč „broj“ koristi da označi polisu osiguranja ili serijski broj ili neki drugi oblik numeracije.
5. Identifikacija osiguranog vozila prema registraciji, ili u slučaju da je nema, prema broju šasije ili motora.
6. Kategorija vozila predstavlja jednu od sedam kategorija navedenih u dnu ovog dokumenta. Reči „i priključno vozilo“ odnosno „i kamp prikolica“ mogu da se dodaju u ovom slučaju ukoliko zakon o obaveznom osiguranju posećene države ne zahteva posebnu zelenu kartu za priključna vozila i kamp prikolice.⁷⁶ Osiguravači sami odlučuju koja je opcija najpogodnija za određeni tip vozila.⁷⁷
7. „Marka“ vozila
8. Teritorijalno važenje određeno je međunarodnom slovnim oznakom svake države koja je deo Sistema zelene karte. Karta je važeća u državama čija slova nisu precrtana. Slova „TR“ ukazuju da je zelena karta važeća i za evropski i za azijski deo Turske.⁷⁸
U poslednjem redu, pre spiska država sa spiskom biroa na poleđini dokumenta, nalazi se referenca (ako se koristi zadnja strana)¹¹.
9. Naziv i adresa osiguranika iz ugovora o osiguranju ili korisnika vozila
10. Ostavljen je prostor osiguravaču koji izdaje kartu gde može da doda, pored svog naziva i adrese (obavezni podaci), svoj logo, broj telefona i/ili faksa, adresu internet stranice, adresu elektronske pošte i druge informacije korisne za osiguranika. Umetanje, brisanje ili bilo koja druga izmena logoa biroa odnosno logoa osiguravača ne može se smatrati za falsifikovanje zelene karte.
11. Potpis osiguravača

Svaka karta mora da sadrži link za internet stranicu Saveta biroa i stranice različitih biroa (ovaj poslednji podatak nije obavezan). Adresa internet stranice Saveta biroa mora da se nalazi (obavezno) ispred 8. tačke. Adresa internet stranice svakog biroa (nije obavezna) može da se nalazi na poleđini, ispod zvaničnog naziva biroa (ako se koristi zadnja stranica). Adresa internet stranice Saveta biroa takođe mora da se nalazi u poslednjem redu na poleđini zelene karte, ako se koristi zadnja stranica, dok u suprotnom, mora da se navede na prednjoj strani, na kraju tačke/polja 8 (obavezno je izabrati jednu od te dve mogućnosti).

Tekst na poledini zelene karte počinje rečima „Napomena za osiguranika“. Nakon toga dolaze reči „Nazivi i adrese biroa“. Obavezno je navođenje punog naziva države nakon zvanične skraćenice.

11 – 2019 – Generalna skupština, odluka br. ZZ

⁷ 1999 – Generalna skupština, Tačka 7.9

⁷⁶ 1954 – Generalna skupština, Tačka 2 izmenjena 2006.

⁷⁷ 1959 – Generalna skupština, Tačka 8 izmenjena 2006.

⁷⁸ 2019 – Generalna skupština, Tačka 5-3, stupanje na snagu jul 2019

Poseban slučaj: Izdavanje zelene karte u slučaju trajno „prenosivih registarskih tablica“:

Trajno prenosive registarske tablice posebna su vrsta registarske tablice koje nisu dodeljene određenom vozilu i mogu da se koriste za sve kategorije vozila određene u ugovoru o osiguranju. One imaju razne nazive u različitim državama (npr. „ekonomske tablice“, „probne tablice“, itd.) i obično se izdaju auto dilerima, preprodavcima polovnih automobila i drugim specijalizovanim pravnim licima. Dakle, kada se takve tablice mogu zakonski koristiti za više od jedne kategorije vozila, navođenje ovog podatka na zelenoj karti zahteva harmonizovani pristup. Stoga, pod tačkom br. 6 na zelenoj karti (Kategorija vozila) treba upisati šifru G (ostalo). Svaki biro ima pravo da odluči o načinu popunjavanja tačke br. 7 zelene karte (Marka vozila) i eventualnog upisivanja podataka u fakultativnom delu zelene karte pod nazivom „Korisne informacije“ u skladu s domaćim zakonima i praktičnim potrebama.⁷⁹

Istovremeno postojanje zelene karte i polise graničnog osiguranja:

Odlučeno je da se u slučaju postojanja i zelene karte i polise graničnog osiguranja, naknada štete isplaćuje po polisi graničnog osiguranja.⁸⁰

7.2 Svaki biro ovlašćuje svoje članove da izdaju zelene karte svojim osiguranicima koji imaju vozila registrovana isključivo u državama koje su u njegovoj nadležnosti.

7.2 Biro ovlašćuje i upućuje svoje članove da izdaju zelene karte za vozila registrovana u svakoj državi za koju je taj biro nadležan. U određenim slučajevima, biro može da bude nadležan za više od jedne države – na primer, biro Švajcarske za Lihtenštajn, a biro Francuske za Monako.

Ovom odredbom nije zabranjeno izdavanje zelene karte kao potvrde o postojanju polise graničnog osiguranja za vozila registrovana u trećoj državi koja važi za države članice EEP i Švajcarsku.⁸¹

Poseban slučaj broj 1: Zelena karta izdata za vozila otpremljena iz jedne države članice EEP u drugu.

Članom 4.4, stav 1 Pete motorne direktive (trenutno član 15 Direktive 2009/103/EZ) predviđen je izuzetak od pravila i propisuje se da kada se vozilo otprema u okviru EEP, iz jedne države članice u drugu, rizik osiguranja prenosi se na zemlju odredišta na period od 30 dana, čak i ako se vozilo i dalje uobičajeno nalazi u zemlji porekla. U ovom konkretnom slučaju, polisa osiguranja od autoodgovornosti kupuje se isključivo u zemlji odredišta.

U tom smislu, članom 7.2 Internih regulativa ne ograničava se izdavanje zelene karte (kao potvrde o postojanju polise osiguranja) od strane osiguravajućih društava koje posluju u zemlji odredišta ukoliko se vozilo otprema iz jedne države članice EEP u drugu. To znači da je izdata zelena karta važeća u periodu od 30 dana, čak i ako se nezgoda dogodi u zemlji koja nije članica **Mulrilateralnog sporazuma.**

Međutim, za države u koje su članice **Mulrilateralnog sporazuma**, kako je definisano u Trećem delu ovih IR, zelena karta nema nikakav značaj za obradu odštetnog zahteva i s tim povezane odnose između involviranih biroa koji se vode konceptom „Normally Based“ – „zemlje u kojoj se vozilo uobičajeno nalazi“,

⁷⁹ 2009 – Generalna skupština, Odluka br. 5-2 (1. deo)

⁸⁰ 1997 – Generalna skupština, tačka 9.9 s izmenama iz 2007. godine

⁸¹ 1995 – Generalna skupština, tačka 2D

što znači da nema promene u pravilima koja se odnose na zemlje obuhvaćene Trećim delom Internih regulativa. Zelena karta je relevantna samo za dobijanje podataka o identitetu osiguravača (krajnjeg dužnika).

Prema Petoj motornoj direktivi, polisa osiguranja od autoodgovornosti koju je za otpremljeno vozilo izdao osiguravač iz države članice koja je zemlja odredišta ne može da važi više od 30 dana.

Ukoliko osiguravač izda zelenu kartu za takvo vozilo na period duži od 30 dana, garancija njegovog biroa ne važi nakon isteka 30 dana jer vozilo tada ne predstavlja rizik koji se nalazi u državi koja je u nadležnosti tog biroa, ali osiguravač pokriva povezani rizik do konačnog isteka polise osiguranja od autoodgovornosti.⁸²

Poseban slučaj broj 2: Zelena karta izdata međunarodim (nacionalnim) organizacijama⁸³

Osiguravači mogu posebno da budu ovlašćeni za izdavanje zelene karte za vozila koja imaju registarske oznake međunarodnih (nacionalnih) organizacija. Međunarodne i nacionalne organizacije (npr. Ujedinjene nacije i Evropska unija) redovno sprovode humanitarne, civilne i druge misije u Evropi i/ili državama iz Sistema zelene karte. Ove organizacije odnosno njihove misije obično poseduju vozni park s posebnim registarskim oznakama koje ne izdaje nijedna država, već same organizacije. Vozni park je osiguran kod osiguravača koji posluju u okviru Sistema zelene karte i biraju se u postupku javne nabavke koju raspišu navedene organizacije.

Garanciju za zelene karte izdate za vozila tih organizacija daje biro u čijem članstvu se nalazi osiguravač koji je izdao zelene karte. Garancija stupa na snagu nakon što biro prođe postupak za odobrenje iz člana 7.3. Garancija može da se odbije samo izuzetno, po istim osnovama kao u slučaju zelenih karti koje su navodono izdate prema odredbama člana 7.3 (videti objašnjenja niže navedenog člana 9.2).

7.3 Biro može da ovlasti svakog svog člana da izdaje zelene karte osiguranicima u svakoj državi u kojoj ne postoji biro, pod uslovom da član posluje u toj državi. Ova mogućnost ograničena je na vozila registrovana u datoj državi.

7.4 Svaki osiguravač može, uz ovlašćenje biroa čiji je član,⁸⁴ izdavati zelene karte svojim osiguranicima za vozila registrovana u državi u kojoj ne postoji biro i gde osiguravač ima poslovnu jedinicu koja je registrovana i posluje u skladu sa zakonom. Termin „poslovna jedinica“ označava svaku poslovnicu, filijalu odnosno zavisno društvo koje je u datoj državi zvanično registrovano pred nadležnim organima za poslove osiguranja motornih vozila u toj državi. Treba napomenuti da se garancija biroa primenjuje na sve slučajeve navedene u drugom stavu člana 9. Svaki biro dužan je da proverava da li je svaki član na kojeg se odnosi ova odredba posluje u određenoj državi u skladu sa gore navedenim kriterijumima.

Postupak za dobijanje odobrenja⁸⁵

⁸² 2009 – Generalna skupština, odluka br. 5-2 (2. deo)

⁸³ 2017 – Generalna skupština, Odluka br. 3-3 – Datum stupanja na snagu: 1. juli 2017.

⁸⁴ 1996 – Generalna skupština, Tačka 3E

⁸⁵ 2014 – Generalna skupština, Odluka br. 3-1

Biro koji namerava da ovlasti jednog svog člana (ili više njih) za izdavanje zelenih karti državi u kojoj ne postoji biro, traži za to odobrenje od Saveta biroa pre započinjanja aktivnosti u tom cilju.

U praksi, biro treba da se obrati svojim zahtevom Sekretarijatu Saveta biroa, imajući na umu sledeće preduslove:

1. Osnovni uslovi za „treću“ zemlju koja dobija zelene karte od države članice Saveta biroa:
 - Država mora da bude priznata članica UN.
 - U geografskom smislu, država mora da se nalazi u okviru Sistema zelene karte.

2. Osnovni uslovi za biro koji ovlašćuje jednog svog člana (ili više njih) za izdavanje zelenih karti „trećim“ zemljama:
 - Biro ne sme biti u statusu „Monitoring“.
 - Biro treba da potvrdi da je polisa reosiguranja, bilo pod kontrolom samog biroa ili njegovog člana (odnosno članova), proširena na ovu novu aktivnost.

3. Dodatne procene Sekretarijata Saveta biroa:
 - Sekretarijat Saveta biroa sastavlja pregled onlajn poziva na garanciju za poslednje tri godine kako bi izvršio procenu rezultata finansijskog poslovanja biroa i njegovih (relevantnih) članova.
 - Ukoliko je potrebno, Sekretarijat Saveta biroa traži uvid u relevantne ugovore o reosiguranju.

Nakon toga, Sekretarijat Saveta biroa obaveštava Odbor za monitoring o informacijama do kojih je došao. Odbor za monitoring odlučuje o preporuci Upravnom odboru koji je ovlašćen da izda konačno odobrenje.

Sekretarijat Saveta biroa saopštava odluku Upravnog odbora biroa koji traži odobrenje.

Kako bi se ubrzao postupak za odobrenje, moguće je sprovesti pismenu konsultaciju sa uključenim stranama (Sekretarijat Saveta biroa, Odbor za monitoring, Upravni odbor), osim sa biroima koji treba da komuniciraju samo sa Sekretarijatom Saveta biroa.

Rok važenja odobrenja i razmena informacija

Nakon odobrenja Upravnog odbora, primenjuju se sledeća pravila:

- Rok važenja odobrenja iznosi jednu kalendarsku godinu nakon što Upravni odbor izda odobrenje.
- Za potrebe obnavljanja odobrenja, biro šalje Sekretarijatu Saveta biroa statističke podatke o broju izdatih zelenih karti i odštetnih zahteva nastalih tokom prethodne godine.
- Sekretarijat Saveta biroa takođe sprovodi analizu razvoja statistike OGC za prethodnu godinu.

Postupak za dobijanje odobrenja opisan pod tačkama 1-3 odnosi se takođe na poseban slučaj broj 2 opisan u članu 7.2. (Zelene karte izdate međunarodnim (nadmacionalnim) organizacijama).

7.4 Sve zelene karte smatraju se važećima najmanje petnaest dana od datuma izdavanja. U slučaju da je zelena karta izdata na kraći period, biro po čijem je ovlašćenju izdata garantuje pokriće biroima u državama u kojima je ta zelena karta važeća na rok od petnaest dana od datuma izdavanja.

7.4 Zelena karta smatra se važećom najmanje 15 dana od datuma izdavanja. Ukoliko je zelena karta izdata na kraći period, rok važenja ipak iznosi petnaest dana prema garanciji biroa po čijem ovlašćenju je izdata.

7.5 Kada se sporazum koji su potpisala dva biroa raskine u skladu sa članom 16.3.5, sve zelene karte dostavljene u njihovo ime radi korišćenja na njihovim teritorijama prestaju da važe čim raskid sporazuma stupi na snagu.

7.5 Ovaj potčlan reguliše način na koji raskid sporazuma utiče na zelene karte (član 16.3.5). Sve zelene karte izdate u ime biroa koji su raskinuli sporazum nevažeće su od dana kada raskid sporazuma stupi na snagu.

7.6 Kada je sporazum raskinut ili privremeno prekinut (suspendovan) primenom člana 16.3.6, Savet biroa odlučuje o tome koliko će još važiti zelene karte dostavljene u ime zainteresovanih biroa radi korišćenja na njihovim teritorijama.

7.6 Ako je članstvo biroa u Savetu biroa suspendovano odnosno ako biro više nije član Saveta biroa (član 16.3.6), a to dovede do raskidanja ili privremenog prekida sporazuma, Savet biroa utvrđuje koliko još zelene karte izdatih u ime tog biroa mogu da važe.

ČLAN 8 – POTVRDA VAŽENJA ZELENE KARTE

Kada biro zemlje nastanka nezgode ili agent imenovan u tu svrhu uputi birou, u skladu s uslovima i odredbama donetim na Generalnoj skupštini,⁸⁶ zahtev za potvrdu važenja identifikovane zelene karte, mora da dobije konačan odgovor u roku od šest sedmica⁸⁷ od upućivanja zahteva. U slučaju da odgovor izostane po isteku tog perioda, smatra se da je zelena karta važeća.

⁸⁶ 2017 – Generalna skupština, Odluka br. 4-2;

⁸⁷ 2010 – Generalna skupština, Odluka br. 6-4; Primenjivo na nezgode koje su se dogodile 1. januara 2011. ili kasnije

ČLAN 8.1: POTVRDA VAŽENJA ZELENE KARTE⁸⁸

Kada biro zemlje nastanka nezgode primi odštetni zahtev po osnovu postojanja zelene karte, mora da identifikuje kartu.

U skladu sa članom 8.1 Internih regulativa,⁸⁹ sledeće informacije neophodne su za identifikaciju zelene karte:

- i) naziv biroa ili šifra države;
- ii) naziv osiguravača i/ili šifra, i
- iii) serijski broj zelene karte
- iv) broj registarske oznake vozila (odnosno, ukoliko nije dostupan, oznaka osiguranja ili neko drugo karakteristično obeležje analogno registarskoj oznaci, identifikacionom broju vozila (VIN), broju šasije ili motora odnosno neki drugi identifikacioni broj).

Svi navedeni elementi su obavezni. Ukoliko jedan nedostaje, ne može se smatrati da je zelena karta identifikovana.

Ako biro poseduje originalnu zelenu kartu ili njenu (digitalnu ili štampanu) kopiju, smatra se da je ta zelena karta identifikovana. (Ovo ne dovodi u pitanje razloge za odbijanje garancije u skladu sa članom 9). Ako nijedan dokument nije dostupan, biro može da prikupi gore navedene informacije iz bilo kog dokumenta poput Evropskog izveštaja o saobraćajnoj nezgodi, jednostavne izjave strana ili policijskog izveštaja, itd.

Podaci iz zelene karte predstavljaju poželjniji metod za identifikaciju osiguravaćeg društva budući da zelena karta sadrži naziv i adresu osiguravajućeg društva u polju 10 i šifru osiguravajućeg društva u polju 4. Ta identifikaciona šifra mora da se nalazi na zelenoj karti.⁹⁰ Ona omogućava potpunu identifikaciju osiguravača (naziv, adresa, broj telefona i faksa, itd.) zahvaljujući spiskovima članova koje svaki biro redovno ažurira i stavlja drugim biroima na raspolaganje.⁹¹

Biro zemlje nastanka nezgode mora da proveriti da li je zelena karta bila važeća na dan i u zemlji nastanka nezgode iz koje proizilazi odštetni zahtev. Stoga, biro (odnosno njegov agent) šalje zahtev za potvrdu važenja identifikovane zelene karte birom po čijem navodnom (pretpostavljenom) ovlašćenju je izdata predmetna zelena karta.⁹² U tom zahtevu navodi se potpuni broj (osnovni podatak za identifikaciju) zelene karte, datum i zemlja nastanka nezgode. Takođe, dostavlja sve bitne informacije koje su u njegovom posedu i, ako je dostupna, kopiju zelene karte kako bi biro kojem je upućen zahev mogao da sprovede istragu.

⁸⁸ 2015 – Generalna skupština, Odluka br. 5-1 – Tekst člana 8 podrobno je revidiran. Objašnjenja uključena po osnovu prethodnih odluka koje su i dalje na snazi mogu da se pronađu u fusnotama ovog dela.

⁸⁹ 2004 – Generalna skupština, Odluka br. 4

⁹⁰ 1999 – Generalna skupština, Odluka br. 5.7

⁹¹ 2005 – Generalna skupština, Odluka br. 7

⁹² Za nezgode nastale pre 1. jula 2010, Obrazloženja predviđaju određene izuzetke od pravila da se zahteva potvrda važenja zelene karte. Za ta pravila, videti prethodne verzije Internih regulativa.

Zahtev se upućuje u skladu s odredbama i uslovima koje je definisala Generalna skupština Saveta biroa i u tu svrhu se koristi obrazac Saveta biroa.⁹³

Biro kojem je poslat zahtev ima šest nedelja od datuma zahteva da pošalje konačan i nesumnjiv odgovor istim sredstvom komunikacije putem kojeg je i primio zahtev. Rok se računa od datuma slanja elektronskog zahteva, bez obzira na datum priložene dokumentacije. Ako u roku od tih šest sedmica biro zemlje nastanka nezgode dođe u posed novih informacija u vezi s predmetnom zelenom kartom, neodložno će ih proslediti drugom birou. Ukoliko zbog novih informacija biro koji je uputio zahtev identifikuje da je reč o drugoj zelenoj karti a ne onoj iz originalnog zahteva, bez odlaganja obaveštava involvirani biro odnosno biroe i upućuje novi zahtev. U tom slučaju, vremenski rok od 6 sedmica ponovo počinje da teče. Ako biro kojem je upućen zahtev na osnovu informacija koje su mu stavljene na raspolaganje nije u mogućnosti da potvrdi važenje zelene karte koju je identifikovao biro koji šalje zahtev, i odluči da odbije zahtev, poslaće obrazloženi odgovor. Ako nakon ovog negativnog odgovora biro zemlje nastanka nezgode sazna dodatne informacije, ili pribavi kopiju koja mu omogućava da identifikuje datu zelenu kartu, može još jednom da pošalje zahtev za potvrdu drugom birou. U ovom slučaju, vremenski rok od 6 sedmica ponovo počinje da teče.

Ako biro kom je upućen zahtev otkrije da je zelena karta falsifikovana ili neovlašćeno izdata, on izražava svoj stav o svojoj garanciji u skladu sa postupkom bliže opisanim u nastavku (u tekstu obrazloženja nakon člana 9).

U slučaju izostanka konačnog odgovora odnosno razloga za odbijanje važenja zelene karte u roku od šest sedmica, zelena karta smatra se važećom ili, u slučaju da se ispostavi da je karta falsifikovana odnosno neovlašćeno izdata, smatra se da je biro kojem je zahtev upućen (onaj po čijem je ovlašćenju zelena karta navodno izdata) dao garanciju. To znači da ako biro zemlje nastanka nezgode potom odluči da isplati odštetni zahtev oštećenom licu u skladu s odredbama člana 3, ima pravo da naplati refundaciju od biroa kojem je upućen zahtev za potvrdu važenja i po čijem je ovlašćenju navodno izdata ta zelena karta.

Ukoliko biro zemlje nastanka nezgode nije u mogućnosti da identifikuje zelenu kartu (odnosno nedostaje neki od četiri napred navedena elementa), može da kontaktira biro države u kojoj je registrovano vozilo koje je učestvovalo u nezgodi, u skladu sa članom 8.2 i odredbama i uslovima usvojenim na Generalnoj skupštini (odnosno preko onlajn platforme Saveta biroa).⁹⁵

⁹³ Ovaj model pisma može da se pronađe na ektranetu Saveta biroa.

⁹⁴ 2010 – Generalna skupština, Odluka br. 6-4. Kada je reč o nezgodama nastalim pre 1. januara 2011, ovaj vremenski rok iznosi tri meseca.

⁹⁵ 2017 – Generalna skupština, Odluka br. 4-2. Izmene stupaju na snagu 1. januara 2018. i primenjuju se na nezgode koje su se desile na ovaj datum ili nakon njega.

8.2 Ako biro zemlje u kojoj se desila nezgoda odnosno agent imenovan u tu svrhu ne identifikuje zelenu kartu, može da zahteva od biroa države u kojoj je vozilo koje je učestvovalo u nezgodi navodno registrovano podatke o tome da li je postojala važeća zelena karta osiguranja za dato vozilo na dan nezgode i za zemlju nastanka nezgode.

Potonji biro dužan je da odgovori birou zemlje nastanka nezgode u roku od šest nedelja od datuma zahteva ili tako što će potvrditi da je postojala važeća zelena karta osiguranja na dan nezgode i za zemlju nastanka nezgode, uključujući pojedinosti o izdavanju zelene karte i relevantnom osiguravaču ili tako što će negirati da je postojala važeća zelena karta.

U slučaju da potvrdi postojanje zelene karte osiguranja, garancija biroa koji dostavlja odgovor važi na isti način kao i garancija za identifikovane i važeće zelene karte.

U slučaju da negira postojanje zelene karte osiguranja odnosno ako ne dostavi odgovor u roku od šest nedelja od datuma zahteva, biro zemlje nastanka nezgode niti njegov agent imenovan u tu svrhu ne može se pozvati na garanciju biroa koji dostavlja odgovor. Od datuma negiranja postojanja osiguranja, odnosno isteka šest meseci od datuma zahteva, biro zemlje nastanka nezgode može dalje da postupa u vezi sa zahtevom ne primenjujući ove Interne regulative.

Kako se obaveza prijavljivanja nezgoda u drumskom saobraćaju saobraćajnoj policiji smanjuje, u mnogim zemljama došlo je do povećanja broja slučajeva u kojima se biro zemlje nastanka nezgode suočava sa zahtevima oštećenih lica da obrađuje i isplaćuje zahteve za naknadu štete koju su im prouzrokovala vozila registrovana u drugim zemljama, bez dobijanja podataka koji bi mu omogućili da identifikuje zelenu kartu. Da bi Sistem zelene karte ispunjavao svoj cilj zaštite žrtava saobraćajnih nezgoda u prekograničnom drumskom saobraćaju, potrebno je definisati uslove koji omogućavaju saradnju između biroa u skladu s Drugim delom Internih regulativa ako ne postoji identifikovana zelena karta.

U takvim slučajevima, biro zemlje nastanka nezgode odnosno agent imenovan u tu svrhu može uputiti zahtev za proveru da li je postojala zelena karta osiguranja koja se odnosi na datu nezgodu. Taj zahtev upućuje se birou zemlje u kojoj je vozilo čijom upotrebom je prouzrokovana nezgoda navodno registrovano. Pre slanja zahteva birou zemlje u kojoj je vozilo navodno registrovano, biro zemlje nastanka nezgode odnosno agent imenovan u tu svrhu treba da proveri da li postoji osiguranje na javno dostupnoj internet stranici, ako takva stranica postoji.

Termin „zelena karta osiguranja“ znači da je na dan i za zemlju nastanka nezgode postojalo važeće osiguranje za dato vozilo po osnovu postojećeg ugovora o osiguranju, bez obzira na to da li je zelena karta dostavljena osiguraniku ili je fizički prezentovana podnosiocu zahteva.

Šestonedeljni rok za dostavljanje odgovora na zahtev ima veliki značaj jer omogućava birou zemlje nastanka nezgode odnosno agentu imenovanom u tu svrhu da podnosiocu zahteva na vreme dostavi obrazložen odgovor.

ČLAN 9 – FALSIFIKOVANE ODNOSNO NEOVLAŠĆENO IZDATE ZELENE KARTE

9.1 Biro garantuje za svaku falsifikovanu odnosno neovlašćeno izdatu zelenu kartu prezentovanu u državi u kojoj se primenjuju ove Interne regulative, a koja izgleda kao važeća i izdata po ovlašćenju tog biroa.

9.2 Međutim, garancija biroa ne postoji kada se falsifikovana zelena karta odnosi na vozilo koje nije registrovano u skladu sa zakonom u državi tog biroa, izuzimajući okolnosti bliže određene u članu 7.3.⁹⁶

ČLAN 9: Falsifikovane i neovlašćeno izdate zelene karte⁹⁷

9.1. Koncept prezentovane falsifikovane odnosno neovlašćeno izdate zelene karte

Prema glavnom pravilu, falsifikovane odnosno neovlašćeno izdate zelene karte moraju da imaju garanciju biroa za koji se smatra – na osnovu podataka iz karte – da je dao ovlašćenje za njihovo izdavanje.

Prvim stavom člana 9 propisano je da biro garantuje da se svaka zelena karta prezentovana u državi članici Saveta biroa smatra izdatom po njegovom ovlašćenju čak i ako se ispostavi da je falsifikovana odnosno neovlašćeno izdata.

Falsifikovane zelene karte predstavljaju nezakonito izmenjene legalno izdate zelene karte (uključujući ukradene originalne obrasce koji su nezakonito popunjeni) odnosno falsifikovane karte koje treba da podražavaju ili zamene originalne zelene karte ili da deluju kao zelena karta. Međutim, legalno izdata važeća zelena karta koja je ukradena zajedno sa vozilom na koje se odnosi i koja se kasnije koristi u vezi s tim istim vozilom ne može da se smatra falsifikovanom zelenom kartom, te time potpada pod odredbe člana 8.1.

Neovlašćeno izdate zelene karte predstavljaju autentične zelene karte izdate suprotno odredbama Internih regulativa, čak i kada je to slučajno (npr. društvo član biroa izda zelenu kartu vozilu registrovanom u državi u kojoj postoji biro). Ovo uključuje i slučajeve kada se autentična zelena karta bez ovlašćenja izdaje za vozila registrovana u državi u kojoj ne postoji biro (npr. društvo član biroa bilo je ovlašćeno za izdavanje zelenih karti za

⁹⁶ 2017 – Generalna skupština, Odluka br. 4-2; Datum stupanja na snagu: 1. januar 2018, primenjuje se na nezgode koje su se desile na taj datum ili nakon njega.

⁹⁷ 2017 – Generalna skupština, Odluka br. 4-2 – Tekst objašnjenja uz član 9 podrobno je revidiran. Izmene stupaju na snagu 1. januara 2018. i primenjuju se na nezgode koje su se desile na taj datum ili nakon njega.

Gruziju, a slučajno ih je izdalo za vozila registrovana u Jermeniji) ili u slučajevima kada osiguravač izda zelenu kartu iako uopšte nema ovlašćenje za izdavanje zelenih karti. U ovim situacijama, biro je takođe odgovoran za moguće greške svojih članova osiguravača. Biroi mogu predložiti svojim članovima da obrate veću pažnju i na kraju provere izdate zelene karte kako bi se izbegle moguće greške; biro treba prema potrebi da preduzima mere protiv svojih članova zbog neizvršenja obaveza. Izraz „prezentovati“ pretpostavlja fizičko prisustvo dokumenta koji naizgled ima karakteristike zelene karte izdate u skladu sa članom 7 u vreme i na mestu nezgode.

Stoga, da bi postojala garancija propisana ovim članom, dokument „zelena karta“ mora biti dostupan u originalu ili kopiji. „Kopija“ može biti svaka reprodukcija (osim ručno pisane) zelene karte, bilo štampana ili digitalna. Ukoliko podaci sa zelene karte mogu biti ustanovljeni jedino iz policijskog izveštaja, onda se primenjuje sledeće pravilo: ako policijski izveštaj sadrži osnovne pojedinosti iz zelene karte, odnosno: naziv biroa ili šifru države biroa, naziv i/ili šifru osiguravača i serijski broj zelene karte zajedno s rokom važenja (datum izdavanja/isteka), smatra se da je zelena karta fizički prezentovana u originalu.

Postupak u slučaju sumnje u legalnost izdate zelene karte

Ako biro kojem je upućen zahtev prema članu 8.1 (zahtev za potvrdu važenja zelene karte) sumnja da je zelena karta legalno izdata, on razmatra da li može pružiti garanciju i potvrđuje je ili odbija u skladu sa uslovima i odredbama usvojenim na Generalnoj skupštini Saveta biroa u roku od šest sedmica od prijema zahteva. Rok počinje da teče od datuma slanja elektronskog zahteva, bez obzira na datum priložene dokumenatacije. U slučaju odbijanja, biro dostavlja obrazložen odgovor na osnovu niže opisanih uslova.

U slučaju izostanka konačnog odgovora na zahtev iz člana 8.1, smatra se da je biro po čijem je navodnom ovlašćenju zelena karta izdata pružio garanciju.

9.2. Izuzeci od glavnog pravila garantovanja

Drugim stavom člana 9 propisani su izuzeci od glavnog pravila garantovanja. Njime se uvodi pravilo prema kom se garancija biroa odnosi isključivo na falsifikovane zelene karte izdate za vozila koja su registrovana u skladu sa zakonom u državi biroa. Međutim, ovo pravilo ne primenjuje se na slučajeve iz člana 7.3 (videti u nastavku).

Kada je reč o privremenim registarskim tablicama, garancija važi samo ako

- se nezgoda koja predstavlja osnov za potraživanje po zelenoj karti desila pre isteka 6 meseci od isteka privremenih tablica, i
- vozilo nije ponovo registrovano u drugoj državi pre datuma nezgode.

Kada je reč o otkazanim trajnim registarskim tablicama, garancija važi samo ako

- se nezgoda koja predstavlja osnov za potraživanje zelene karte desila tokom perioda od 6 meseci nakon deregistracije, i

- vozilo nije ponovo registrovano u drugoj državi pre datuma nezgode.

Smatra se da vozilo „nije registrovano u skladu sa zakonom“ u državi biroa za koji se pretpostavlja da je garantni biro pod sledećim uslovima:

- njegova registarska oznaka izdata je ili je na njoj navedeno da je izdata pod nadležnošću druge države;
- nema registarsku oznaku uprkos obavezi da je ima u državi pretpostavljenog garantnog biroa;
- registarska oznaka ne odgovora ili više ne odgovara vozilu;
- nikada nije bilo registrovano u toj državi.

Biro za koji je na zelenoj karti navedeno da ju je izdao u potpunosti je odgovoran za pružanje dokaza da vozilo nije registrovano u skladu sa zakonom u državi za koju je nadležan, na način kako je to propisano u toj državi.

Takođe, taj biro pomaže obrađivačkom birou odnosno njegovom agentu, koliko god je moguće, u istrazi u vezi sa zelenom kartom.

Garancija za zelene karte koje su navodno izdate u skladu sa članom 7.3

U skladu sa članom 7.3, biro i mogu da ovlaste svoje članove da prodaju zelene karte za vozila iz države u kojoj ne postoji biro. U tom slučaju, biro mora da pruži garanciju za svaku zelenu kartu na kojoj je navedeno da je izdata za vozila sa registarskim oznakama država koje nisu države biroa, čak i ako su falsifikovane odnosno nisu izdate na ovlašćeni način. Biro ne sme da uskrati garanciju na osnovu toga što vozilo „nije registrovano u skladu sa zakonom“ u državi za koju je biro nadležan.

Kada je reč o polisi graničnog osiguranja koja je navodno izdata u skladu sa članom 7.3, ne važe isti uslovi za biroe iz EEP i one koji ne pripadaju EEP jer polisa graničnog osiguranja koja se prodaje za vozilo registrovano u državi van EEP koje ulazi na teritoriju EEP ili prolazi kroz nju može da sadrži samo zelenu kartu koja mora da pokriva čitavu teritoriju EEP. Međutim, na takvoj zelenoj karti, obično su precrtane države koje nisu članice EEP jer osiguravajuća društva iz EEP koja obavljaju poslove graničnog osiguranja obično nisu u obavezi da pokrivaju teritorije van EEP.

Stoga, garancija biroa nikada ne važi u slučaju falsifikovane odnosno neovlašćeno izdate zelene karte koja može biti identifikovana samo kao pokriće za granično osiguranje, a na kojoj je navedeno da je izdata za vozilo registrovano u državi u kojoj ne postoji biro.⁹⁸

Izuzetni razlozi za uskraćivanje garancije

Iskustvo je pokazalo da postoje neki očigledni slučajevi falsifikovanja kada garancija može da se odbije po toj osnovi. Takva falsifikovana dokumenta ne smatraju se zelenim kartama i time ne povlače odgovornost biroa u čije ime su navodno izdata:

⁹⁸ 2010 – Generalna skupština, Odluka br. 6-6

- navodne zelene karte iz kojih se ne može jasno odrediti identitet garantnog biroa (npr. naziv biroa ne odgovara šifri države);
- navodne zelene karte čiji obrazac ne odgovara (bilo u smislu veličine ili prikaza, ili oboje) modelu priznatom od strane Radnog tela za drumski saobraćaj Odbora za unutrašnji saobraćaj Ekonomske komisije Ujedinjenih Nacija za Evropu;
- navodne zelene karte koje ne sadrže jedan od sledećih podataka: identifikacioni podaci o vozilu (broj registarske oznake ili oznaka osiguranja odnosno neko drugo karakteristično obeležje analagno registarskoj oznaci odnosno identifikacionom broju vozila (VIN), broju šasije ili motora odnosno neki drugi identifikacioni broj), teritorije na kojoj je zelena karta punovažna ili rok važenja.

U navedenim slučajevima, biro može da uskrati garanciju u skladu sa napred opisanim postupkom. U tim izuzetnim okolnostima, garancija takođe može da se uskrati „zelenim kartama“ koje su ovlašćeno izdate prema članu 7.3.

Posebna situacija koja proističe iz Evropskih direktiva o osiguranju od građanskopravne odgovornosti za štetu nastalu iz upotrebe motornih vozila

Član 15 Direktive 2009/103/EZ (kodifikovana Direktiva o osiguranju od građanskopravne odgovornosti za štetu nastalu iz upotrebe motornih vozila) propisuje da kada se vozilo otprema u okviru EEP, iz jedne države članice u drugu, rizik osiguranja prenosi se na zemlju odredišta na period od 30 dana, čak i ako se vozilo i dalje uobičajeno nalazi u zemlji porekla. Stoga, u slučaju da otpremljeno vozilo poseduje falsifikovanu ili neovlašćeno izdatu zelenu kartu, garancija biroa zemlje odredišta u kojoj je zelena karta navodno izdata ne može da važi tokom tih 30 dana jer vozilo ostaje registrovano u državi članici koja je zemlja porekla.⁹⁹

Treći deo – Posebna pravila o ugovornim odnosima između biroa po osnovu podrazumevanog osiguravajućeg pokrića

Odredbe ovog dela primenjuju se kada su odnosi između biroa zasnovani na podrazumevanom osiguravajućem pokriću, uz određene izuzetke.

ČLAN 10 – OBAVEZE BIROA

Biroi na koje se odnose odredbe ovog dela garantuju, po osnovu punog reciprociteta, refundaciju svih iznosa dospelih u skladu s ovim Regulativama, a koji proističu iz nezgoda u kojima su učestvovala vozila koja se uobičajeno nalaze na teritoriji države za koju su ti birovi nadležni, bez obzira na to da li su vozila osigurana ili ne.

ČLAN 10 – Obaveze biroa

Ovaj član propisuje načelo prema kojem svaki biro garantuje refundaciju svih iznosa koje isplate drugi birovi za nezgode u kojima su učestvovala vozila koja se uobičajeno nalaze na njegovoj teritoriji, bez obzira na to da li su ta vozila osigurana ili ne.

ČLAN 11 – KONCEPT „NORMALLY BASED“ – ZEMLJA U KOJOJ SE VOZILO UOBIČAJENO NALAZI

11.1 *Teritorija države u kojoj se vozilo uobičajeno nalazi određuje se na osnovu nekog od sledećih kriterijuma:*

11.1.1 *To je teritorija države čije registarske oznake to vozilo nosi, bilo da su trajne ili privremene.*

11.1.2 *Kada za određenu vrstu vozila nije potrebna registracija, ali vozilo poseduje oznaku osiguranja, ili karakterističnu oznaku analognu registarskoj oznaci, to je teritorija države u kojoj je oznaka osiguranja ili analogna oznaka izdata;*

11.1.3 *Kada za određene vrste vozila nije potrebna ni registarska oznaka, ni oznaka osiguranja, niti karakteristična oznaka, to je teritorija države u kojoj korisnik vozila ima prebivalište.*

ČLAN 11: Koncept „normally based“ – zemlja u kojoj se vozilo uobičajeno nalazi

11.1 U ovom potčlanu navode se kriterijumi određeni članom 1 (4) Direktive 72/166/EEZ (trenutno član 1.4 a), b), c) Direktive 2009/103/EZ) na osnovu kojih se određuje teritorija države u kojoj se vozilo uobičajeno nalazi.

Posebna pitanja koja potpisnici Multilateralnog sporazuma razmatrali u vezi s tim koje je značenje koncepta zemlje u kojoj se vozilo uobičajeno nalazi:

Autentične registarske tablice dobijene prevarom

Da li se autentične registarske tablice dobijene od organa za izdavanje tablica na osnovu lažnih podataka mogu koristiti kao kriterijum za određivanje zemlje u kojoj se vozilo uobičajeno nalazi ili se smatraju falsifikovanim registarskim tablicama?

Potpisnici su se saglasili da se, pod uslovom da je organ nadležan za izdavanje tablica preduzeo neophodne mere pre izdavanja registarske tablice, takva tablica mora smatrati identifikacijom države u kojoj se vozilo kojem je dodeljena „uobičajeno nalazi“, čak i ako se otkrije da je zahtev za izdavanje registarske tablice zasnovan na lažnim podacima odnosno lažnoj dokumentaciji.¹⁰⁰

Vozila sa ekonomskim (komercijalnim) tablicama

Da li se na osnovu ekonomskih tablica koje se nalaze na vozilu može identifikovati država u kojoj se vozilo uobičajeno nalazi?

Potpisnici su se saglasili da pod uslovom da je ekonomsku tablicu na vozilo postavio ovlašćeni korisnik vozila odnosno agent ovlašćenog korisnika, onda bi ih trebalo prihvatiti u smislu Multilateralnog sporazuma kao dokaz za identifikaciju države u kojoj se dato vozilo „uobičajeno nalazi“.¹⁰¹

Granično osiguranje

Kako treba rešiti situaciju ako vozilo nije osigurano u državi u kojoj se uobičajeno nalazi, a čiji je biro potpisnik Multilateralnog sporazuma, a osigurano je po osnovu polise graničnog osiguranja u drugoj državi?

Potpisnici su se saglasili da ako je ugovor pružao pokriće za zemlju nastanka nezgode, osiguravač koji obavlja poslove graničnog osiguranja treba da snosi odgovornost za odštetne zahteve trećih lica jer je naplatio premiju.¹⁰²

Smernice za rešavanje konkretnih slučajeva opisanih u nastavku

Prvi slučaj: nepoznati automobil, nepoznati vozač, ali veruje se da je vozilo iz određene države; dokazi o državi na osnovu:

- 1) registarske oznake koja je, iako je prepoznatljiva jer odgovara formatu iz određene države, nepravilno zabeležena; međunarodna oznaka za zemlju porekla potvrđuje o kojoj zemlji je reč; ili

¹⁰⁰ 1985 – Generalna skupština, tačka 2B (ii)(c)

¹⁰¹ 1958 – Generalna skupština, tačka 2B

¹⁰² Odbor potpisnika 21.11.91, tačka 5.i

2) isto kao u napred navedenom slučaju (1), ali ne postoji dokaz o međunarodnoj oznaci za zemlju porekla;

Rešenje koje su potpisnici usvojili: Smatra se da se Multilateralni sporazum ne primenjuje ni na jedan od ovih slučajeva zato što, u odsustvu konkretnih informacija o registarskoj oznaci, ne može se nesumnjivo utvrditi zemlja porekla.¹⁰³

Drugi slučaj: poznat automobil; nepoznati vozač (dao je lažno ime i adresu); falsifikovana registarska oznaka, nema dokaza o osiguranju.

Rešenje koje su potpisnici usvojili: Multilateralni sporazum ne bi trebalo da se primenjuje u navedenom slučaju.¹⁰⁴

11.2 Ako vozilo koje mora da ima registarske tablice iste nema, ili ima tablice koje mu ne odgovaraju ili više ne odgovaraju, a vozilo je učestvovalo u nezgodi, teritorija na kojoj se nezgoda desila smatra se, za potrebe isplate odštetnih zahteva koji iz nje proizilaze, teritorijom na kojoj se vozilo uobičajeno nalazi.

11.3 Ako registarska tablica više ne odgovara vozilu, član 11.2 primenjuje se samo nakon proteka roka od tri mesca počevši od datuma kada je registarska tablica prestala da odgovara vozilu koje je učestvovalo u nezgodi.

11.2 i 11.3 Ovim potčlanovima uređuje se rešavanje problema koji nastane kada nezgodu prouzrokuje vozilo s falsifikovanim registarskim tablicama. Usvojeno rešenje u skladu je s tekstom Pete motorne direktive (tekst je trenutno određen u članu 1.4) Direktive 2009/103/EZ) iz koje proizilazi da nezgode prouzrokovane vozilima s falsifikovanim registarskim tablicama rešava garantni fond zemlje nastanka nezgode.

Potpisnici su se saglasili da u slučaju kada vozilo ima registarske tablice koje više ne odgovaraju vozilu (npr. zbog deregistracije (privremene ili stalne), privremenog nevaženja, otpreme)¹

i

kada je vozilo učestvovalo u nezgodi, važiće produženje roka garancije u trajanju od tri meseca ako

- se nezgoda koja predstavlja osnov za potraživanje dogodila u roku od tri meseca nakon datuma od kojeg registarske tablice više ne odgovaraju vozilu i
- vozilo nije ponovo registrovano u drugoj državi pre datuma nezgode.

Napred navedena tromesečna garancija odnosi se na garanciju garantnog biroa nadležnog za teritoriju zemlje čije registarske tablice je vozilo imalo poslednje.

¹ U dokumentu Komisije MARKT/2531/06-EN navodi se da termini „ne odgovara“ i „više ne odgovara“ treba da obuhvataju, između ostalog, falsifikovane, privremeno nevažeće i istekle tablice.

Budući da je član 11.2 izuzetak od osnovnog pravila iz člana 11.1.1, teret dokazivanja da registarske tablice više ne odgovaraju vozilu, kao i dokazivanja datuma od kada registarske tablice više ne odgovaraju vozilu, snosi biro koji se poziva na to da registarske tablice više ne odgovaraju vozilu. To će omogućiti da se odredi rok od tri meseca iz člana 11.3.

Pored toga, potpisnici su se saglasili da član 11.3 ima prednost nad članom 15(2) Direktive o osiguranju od autoodgovornosti. Dakle, biro nadležan za teritoriju države članice čije registarske tablice je vozilo poslednje imalo nastavlja da pruža navedenu produženu garanciju čak i tokom roka od 30 dana iako bi, u skladu sa članom 15(2) Direktive, garantni fond u državi članici odredišta obično pružio konačnu garanciju za napred navedeni rok.

Navedeni princip neće uticati na eventualno pravo na refundaciju koje biro, davalac produžene garancije na osnovu člana 11.3, možda ima u odnosu na neku drugu stranu.

~~Eventualno pravo na refundaciju biroa koji je na osnovu člana 11.3 davalac produžene garancije u roku od tri meseca od datuma kada registarske tablice datog vozila više ne odgovaraju u odnosu na drugi subjekat ostaje netaknuto.~~

Tumačenje člana 11.1.2 u slučaju istekle oznake osiguranja (ili druge karakteristične oznake) ili oznake koja ne odgovara ili više ne odgovara vozilu:

Ako vozilo koje ne mora da ima registrarsku tablicu već oznaku osiguranja ili drugu jasnu oznaku ima isteklu oznaku ili oznaku koja mu ne odgovara odnosno više mu ne odgovara, primenjuje se član 11.1.3.

Postavlja se pitanje kako rešavati situaciju u kojoj se nalazi vozilo s isteklom oznakom osiguranja na dan nezgode koja se desila u državi potpisnici Multilateralnog garantnog sporazuma, a to nije država u kojoj je oznaka izdata.

Za razliku od situacije u kojoj je reč o istekloj registarskoj oznaci (ili ne odgovara vozilu iz drugog razloga), za koju član 11.2 daje rešenje, nema slične odredbe za vozila iz člana 11.1.2. Ni istorija člana 1 Direktive o osiguranju od odgovornosti za štetu nastalu iz upotrebe motornih vozila, koja pruža zakonski osnov za član 11 Internih regulativa, nije sasvim jasna, niti sudska praksa Suda pravde Evropske unije pruža odgovor.

Potpisnici su se saglasili da se, u odsustvu konačnih odluka Suda, član 11 tumači kao kaskadni sistem. Ako nema važeće oznake osiguranja, primenjuje se član 11.1.3, a država članica

¹⁰³ 1974 – Generalna skupština, tačka 3B izmenjena 2008.

¹⁰⁴ 1974 – Generalna skupština – tačka 3B izmenjena 2008.

u kojoj se vozilo uobičajeno nalazi je država članica u kojoj korisnik vozila ima prebivalište.¹⁰⁵

Odredbе ovog dela IR ne se odnose na sledeće slučajeve:

ČLAN 12 – IZUZECI

12.1 *vozila registrovana u državama za koje nisu nadležni biro i država potpisnica odredbi ovog dela i za koja je zelenu kartu izdao član nekog od tih biroa. U slučaju nezgode u kojoj je učestvovalo vozilo za koje je izdata zelena karta, nadležni biro postupa u skladu s pravilima propisanim u Drugom delu IR.*

ČLAN 12 – Izuzeci

12.1 Ovaj potčlan primenjuje se kada član biroa izda svom osiguraniku zelenu kartu u skladu s uslovima predviđenim u članu 7.3.

12.2 vozila koja pripadaju određenim licima, ukoliko je država u kojoj je vozilo registrovano imenovala u drugim državama nadležni organ ili telo odgovorno za isplatu naknade štete oštećenim licima u skladu sa uslovima koji su na snazi u zemlji nastanka nezgode.

12.3 određena vrsta vozila, ili određena vozila koja imaju posebne oznake, a čiji spisak određuje svaka država članica i šalje drugim državama članicama i Evropskoj Komisiji.

Svaka država sastavlja i dostavlja Savetu biroa preko biroa te države spisak vozila iz članova 12.2 i 12.3, kao i spisak organa odnosno tela imenovanih u drugim državama.

¹⁰⁵ 2012 – Generalna skupština, Odluka br. 5-2

12.2 i 12.3 Tekst ovih potčlanova proizilazi neposredno iz teksta člana 4 Prve evropske direktive i njenih izmena i dopuna iz Pete direktive (trenutno propisano u članu 5 Direktive 2009/103/EZ).

Generalna skupština 2008, Odluka br. 3.5

Tekst člana 12 izmenjen je zbog potrebe da se uskladi s odredbama Pete motorne direktive.

ČLAN 13 – POTVRDA TERITORIJE NA KOJOJ SE VOZILO UOBIČAJENO NALAZI

Na svaki zahtev za potvrdu teritorije na kojoj se vozilo uobičajeno nalazi koji je birou faksom ili elektronskom poštom uputio biro zemlje nastanka nezgode odnosno agent imenovan u tu svrhu, mora se dostaviti konačan odgovor u roku od šest sedmica od datuma upućivanja zahteva. U slučaju da odgovor izostane u navedenom roku, to se ima tumačiti kao potvrda da se vozilo uobičajeno nalazi na teritoriji tog biroa.

ČLAN 13: Potvrda teritorije na kojoj se vozilo uobičajeno nalazi

Ovim članom uvodi se u Interne regulative pravilo koje su već usvojili potpisnici Multilateralnog garantnog sporazuma na sastanku na Bledu 9. septembra 1999. prema kome svaki biro ima rok od tri meseca da potvrdi da se predmetno vozilo uobičajeno nalazi na njegovoj teritoriji.

U skladu s odlukama Odbora potpisnika usvojenim maja 2010. godine, ovaj rok skraćen je na 6 sedmica za nezgode nastale od 1. januara 2011. i kasnije. Međutim, priznato je da u periodu od 2 godine (do 1. januara 2013.) zakasnela informacija o registraciji vozila koju šalju državni organi nadležni za registraciju vozila predstavlja kvalifikovan razlog za nedostavljanje konačnog odgovora na zahtev za potvrdu teritorije na kojoj se vozilo uobičajeno nalazi u roku od 6 sedmica. Međutim, konačni odgovor upućuje se najkasnije u roku od dva meseca. Svaki potencijalni garantni biro koji ne primi potrebne informacije od svojih državnih organa nadležnih za registraciju u roku od 6 sedmica od datuma zahteva obrađivača, mora o tome da obavesti tog obrađivača u navedenom vremenskom roku. Ako se obaveštenje ne dostavi u roku od 6 sedmica, to se smatra potvrdom teritorije na kojoj se vozilo uobičajeno nalazi.¹⁰⁶

Biro zemlje u kojoj se dogodila nezgoda koristi poseban obrazac za slanje zahteva za potvrdu potencijalnom garantnom birou. Formu i sadržaj tog obrasca, kao i dokumentaciju koju treba odnosno koja se može priložiti uz obrazac, treba da izradi i o njoj odluči Odbor za Interne regulative Saveta biroa.

¹⁰⁶ Odbor potpisnika 27.5.10, Odluka br. 5-1

Kako je dogovoreno na sastanku potpisnika 1999. a potvrđeno 2001. godine, biro potpisnici imaju obavezu da u svojstvu biroa države u kojoj se dogodila nezgoda koriste model pisma¹⁰⁷ kada upućuju upit potencijalnom birom kako bi utvrdili da li se vozilo „uobičajeno nalazi“ u toj državi (dostupno na internet stranici Saveta biroa – ekstranet).

Taj „model“ pisma sadrži datum i mesto nezgode, model i tip vozila, imena i adrese strana ukoliko su poznati. Preporučuje se da se ovom „modelu“ pisma prilože sva neophodna dokumenta poput Evropskog izveštaja o saobraćajnoj nezgodi („constat amiable“) itd. radi identifikacije vozila.

Odbor za Interne regulative dužan je da izradi obrazac odgovora na zahtev za potvrdu. Svrha dostavljanja odgovora na zahtev za potvrdu je:

- da se potvrdi da se vozilo koje je učestvovalo u određenoj nezgodi uobičajeno nalazi na teritoriji biroa koji dostavlja odgovor

i/ili

- da se ukaže na mogućeg osiguravača odgovornog vozila.

Odgovor na zahtev za potvrdu dostavlja se faksom ili elektronskom poštom. Obrađivački biro može da zanemari svaki odgovor upućen drugim sredstvima komunikacije.¹⁰⁸

Ako biro nije u mogućnosti da odgovori na oba upita (o teritoriji i osiguravaču), to ne treba da ga spreči da odgovori barem na jedan od njih. Biro može prvo da ukaže na mogućeg osiguravača odgovornog vozila bez potvrđivanja da se navedeno vozilo uobičajeno nalazi na teritoriji tog biroa. Međutim, ako po isteku roka od 6 sedmica od upućivanja zahteva biro ne porekne da se vozilo uobičajeno nalazi na teritoriji za koji je nadležan, smatra se da je potvrdio da se vozilo uobičajeno nalazi na toj teritoriji.¹⁰⁹

U slučaju da potencijalni garantni biro u tom konkretnom trenutku nije u poziciji da potvrdi da se vozilo uobičajeno nalazi na njegovoj teritoriji jer ne raspolaže svim informacijama, treba o toj situaciji da obavesti obrađivača koji treba da pruži sve nedostajuće informacije što je pre moguće, imajući na umu da ako u datom vremenskom roku izostane konačni odgovor kojim se potvrđuje na kojoj se teritoriji vozilo uobičajeno nalazi (videti preporuke 5.1 za pojediniosti), smatra se da je potvrđeno da se vozilo uobičajeno nalazi na teritoriji tog biroa.

Dakle, biro zemlje nastanka nezgode ima ovlašćenje da obradi i isplati odštetni zahtev odmah nakon što:

1. osiguravač potvrdi osiguravajuće pokriće, ili;
2. garantni biro teritorije na kojoj se vozilo uobičajeno nalazi pošalje potvrdu putem faksa ili elektronske pošte¹¹⁰ ili;
3. po isteku vremenskog roka za potvrdu teritorije na kojoj se vozilo uobičajeno nalazi (videti preporuku 5.1 za pojediniosti) ako nije dostavljen konačan odgovor na „model“ pisma.¹¹¹

ČLAN 14 – TRAJANJE GARANCIJE

¹⁰⁷ Generalna skupština, Odluka br.4-3 –Model pisma može se naći na ekstranetu Saveta biroa.

¹⁰⁸ 2014 – Generalna skupština, Odluka br. 6-1

¹⁰⁹ 2013 – Generalna skupština, Odluka br. 4-2

¹¹⁰ 2014 – Generalna skupština, Odluka br. 6-1

¹¹¹ Odbor potpisnika 27.5.10, Odluka br. 5-2

Interne regulative sa obrazloženjima

Objavljeno 2003 – poslednja izmena 2018

14.1 Biroi mogu da ograniče vreme trajanja garancije koju moraju da pruže u skladu sa članom 10 za sva vozila, a na osnovu sporazuma potpisanog s drugim biroima i dostavljenog Savetu biroa.

ČLAN 14: Trajanje garancije

14.1 Ovim članom omogućeno je da sporazum zaključen između određenih biroa poznat pod nazivom „Luksemburški protokol“ (sada otkazan) i drugi sporazumi zaključeni u istom cilju ostanu na snazi.

Generalna skupština 2008, Odluka br. 3.5

Tekst člana 14 izmenjen je zbog potrebe da se uskladi s odredbama Pete motorne direktive.

ČLAN 15 – JEDNOSTRANA PRIMENA GARANCIJE PO OSNOVU PODRAZUMEVANOG OSIGURAVAJUĆEG POKRIĆA

Ukoliko ne postoje zakonske odredbe koje propisuju suprotno, biroï mogu da se saglase o jednostranoj primeni ovog dela u okviru svojih bilateralnih odnosa.

ČLAN 15: Jednostrana primena garancije po osnovu podrazumevanog osiguravajućeg pokrića

Ovim članom uređuje se postupanje u situaciji koja nastane kada se biro države koja nije članica EEP pridruži Multilateralnom sporazumu i kada se, tokom prelaznog perioda, ne može primeniti garancija na recipročnoj osnovi jer je potrebno usvojiti izmene zakona kojima se to dozvoljava.

Sprovođenje ovog člana navodi se u klauzuli s odloženim dejstvom prema Prilogu 3 Sporazumu između nacionalnih biroa osiguravača država članica Evropskog ekonomskog prostora i drugih pridruženih država.

ČETVRTI DEO – PRAVILA KOJIMA SE UREĐUJU SPORAZUMI IZMEĐU NACIONALNIH BIROA OSIGURANJA

ČLAN 16 – BILATERALNI SPORAZUMI – USLOVI

16.1 *Biroi mogu međusobno da sklapaju bilateralne sporazume kojima se obavezuju da, u okviru svojih uzajamnih odnosa, poštuju obavezne odredbe ovih Internih regulativa, kao i ovde sadržane fakultativne odredbe.*

16.2 *Biroi u svojstvu ugovornih strana potpisuju navedene sporazume u tri primerka, pri čemu svaki zadržava po jedan primerak. Treći primerak dostavlja se Savetu biroa koji ih, nakon savetovanja sa zainteresovanim stranama, obaveštava o datumu stupanja na snagu zaključenog sporazuma.*

16.3 *Bilateralni sporazumi sadrže sledeće:*

16.3.1 *identifikacija biroa koji sklapaju sporazum, njihov status članova Saveta biroa i teritorije za koje su nadležni.*

16.3.2 *obaveza poštovanja obaveznih odredaba ovih Internih regulativa.*

16.3.3 *obaveza poštovanja fakultativnih odredaba koje su zajednički odabrali i sa kojima su se saglasili.*

16.3.4 *uzajamno obavezujuća ovlašćenja koja biroi potpisnici daju jedan drugom da u svoje ime i u ime svojih članova isplaćuju odštetne zahteve u mirnom postupku kao i da ugovaraju usluge u vansudskim ili sudskim postupcima koji za rezultat izvesno imaju isplatu obeštećenja za sve nezgode u smislu ovih Internih regulativa.*

16.3.5 *neograničeno trajanje sporazuma, s tim da svaki biro potpisnik sporazuma ima pravo da isti raskine poštujući rok od dvanaest meseci, o čemu prethodno dostavlja obaveštenje istovremeno i drugoj ugovornoj strani i Savetu biroa.*

16.3.6 *automatski raskid odnosno privremeni prekid sporazuma*

ukoliko jedan od biroa potpisnika sporazuma prestane da bude članica Saveta biroa ili mu članstvo bude suspendovano.

16.4 Model ovog sporazuma nalazi se u dodatku. (Prilog III).

ČLAN 16: Bilateralni sporazumi – uslovi

Ovim odredbama propisuju se obavezujući uslovi koje moraju ispuniti biro i koji sklapaju bilateralni sporazum. Nasuprot drugom i trećem delu ovih IR, koji sadrže fakultativne odredbe u zavisnosti od toga da li je ugovorni odnos biroa baziran na zelenoj karti ili podrazumevanom osiguravajućem pokriću, u četvrtom delu navode se sve neophodne informacije koje moraju biti uključene u bilateralni sporazum, a priložen je i model takvog sporazuma. Sporazum mora da sadrži obavezu pridržavanja obaveznih odredaba, kao i fakultativnih za koje su se biro i zajednički opredelili i sa kojima su saglasni kako je određeno u sporazumu.

ČLAN 17 – IZUZETAK

17.1 Kao izuzetak članu 16, biro i država članica Evropskog ekonomskog prostora, u skladu sa članom 2 Evropske direktive od 24. aprila 1972. godine (72/166/EEZ), izražavaju uzajamno prihvatanje ovih Internih regulativa multilateralnim sporazumom čiji datum stupanja na snagu određuje Komisija Evropske unije u saradnji sa Svetom biroa.

ČLAN 17: Izuzetak

Članom 17.1 predviđa se izuzetak od opšte bilateralne prirode sporazuma navedenog u članu 16 utoliko što biro i država članica EEP i Švajcarska zaključuju multilateralni sporazum sa zajedničkim datumom stupanja na snagu koji definiše Evropska komisija u saradnji sa Svetom biroa.

17.2 Biro i država koje nisu članice Evropskog ekonomskog prostora mogu da se obavežu da će poštovati ovaj multilateralni sporazum tako što će poštovati uslove

koje je utvrdio nadležni odbor u skladu sa Statutom Saveta biroa.

Članom 17.2 omogućava se državama koje nisu članice EEP da se pridruže Multilateralnom sporazumu.

PETI DEO – POSTUPAK ZA USVAJANJE IZMENA I DOPUNA INTERNIH REGULATIVA

ČLAN 18 – POSTUPAK

18.1 Sve izmene i dopune ovih Regulativa nalaze se u isključivoj nadležnosti Generalne skupštine Saveta biroa.

18.2 Izuzimajući napred navedeno:

a) svaka izmena i dopuna odredaba sadržanih u trećem delu nalazi se u isključivoj nadležnosti odbora kako je određeno u Statutu Saveta biroa. Te odredbe obavezujuće su za biroe koji su, iako nisu članovi ovog odbora, odlučili da primene treći deo na svoje ugovorne odnose sa drugim biroima, i

b) svaka izmena i dopuna člana 4.2 nalazi se u isključivoj nadležnosti biroa iz Evropskog ekonomskog prostora.

ČLAN 18: Postupak

Svaka izmena i dopuna Internih regulativa nalazi se u isključivoj nadležnosti Generalne skupštine. Međutim, svaka izmena i dopuna odredaba sadržanih u trećem delu ovih IR predstavlja isključivo pravo odbora, kako je određeno u Statutu Saveta biroa, budući da se članovi u vezi s registarskim oznakama ne odnose na biroe čiji se odnosi zasnivaju isključivo na zelenim kartama.

ŠESTI DEO – REŠAVANJE SPOROVA IZMEĐU BIROA

ČLAN 19 – REŠAVANJE SPOROVA IZMEĐU BIROA

Svi sporovi koji proističu iz ovih Internih regulativa ili su u vezi s njima rešavaju se putem medijacije ili arbitraže.

Pravila medijacije i arbitraže uređena su posebnom uredbom koju je usvojila Generalna skupština Saveta biroa.

ČLAN 19: Pravila medijacije i arbitraže

Pravila medijacije¹¹² i arbitraže¹¹³ uređena su posebnom uredbom (dostupnom na internet stranici Saveta biroa – ekstranet). Arbitraža se sprovodi u skladu s Arbitražnim pravilima koja je utvrdila Komisija Ujedinjenih nacija za međunarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL).

Kada dva ili više biroa koji su uključeni u obradu zahteva za naknadu štete koji je ispostavilo oštećeno lice ili članovi njegove porodice imaju spor oko primene Internih regulativa, dužni su da se obrate svim stranama koje mogu da pomognu u rešavanju spora, uključujući slanje predmeta Generalnom sekretaru Saveta biroa, kako bi se pitanje rešilo u mirnom postupku. Ako navedne radnje ne dovedu do željenog ishoda, zainteresovane strane upućuju spor na arbitražu u skladu s uslovima propisanim u članu 19. Internih regulativa. Međutim, arbitražni postupak ne može da se primeni na predmete u kojima je sud doneo presudu protiv biroa u zemlji nastanka nezgode po tužbi oštećenog lica ili njegovih naslednika.¹¹⁴

¹¹² Pravila medijacije stupila su na snagu 1. jula 2008. godine (2008 – Generalna skupština, Odluka br. 10.1 Medijacija). Pravila su izmenjena na Generalnoj skupštini održanoj 26. maja 2011. godine (Odluka br. 9.3). Ove izmene stupile su na snagu na dan njihovog usvajanja.

¹¹³ Arbitražna pravila primenjuju se na obaveštenja o arbitraži koja prima tuženi na dan 1. juli 2014. godine ili nakon tog datuma, bez obzira na datum nezgode (2014 – Generalna skupština, Odluka br. 4-2 – Pravila medijacije i arbitraže, deo II: Pravila arbitražnog postupka).

¹¹⁴ Savet biroa 5/6.6.97, izmenjeno 2007.

SEDMI DEO – STUPANJE NA SNAGU

ČLAN 20 – STUPANJE NA SNAGU

Član 20: Stupanje na snagu

1. Odredbe važećih Internih regulativa stupaju na snagu 1. jula 2008. One na taj datum zamenjuju verziju Internih regulativa usvojenih u Retimnu, 30. maja 2002.

2. Izuzetno od člana 20.1, član 11, član 12.3 i član 14 retroaktivno stupaju na snagu za nezgode koje su se dogodile od 11. juna 2007 i kasnije.

3.¹¹⁵ Sledeće odredbe Internih regulativa izmenjene su od datuma stupanja na snagu teksta revidiranog 2008. godine:

- Član 3.2.2. – Datum stupanja na snagu: 1. januar 2017.
- Članovi 4.1 - 4.3. – Datum stupanja na snagu: 1. januar 2018.
- Članovi 4.7 - 4.9. – Datum stupanja na snagu: 1. januar 2014.
- Član 5.1.4. and 5.4. – Datum stupanja na snagu: 1. januar 2017.
- Član 5.2. – Datum stupanja na snagu: 1. januar 2014.
- Član 6.1. – Datum stupanja na snagu: 1. januar 2014.
- Član 8 – Rok se primenjuje na nezgode od 1. januara 2011; Izmenjeni tekst stupa na snagu 1. januara 2018.
- Član 9 – Datum stupanja na snagu: 1. januar 2018, primenjuje se za nezgode nastale na taj dan ili nakon njega
- Član 11.3 – Datum stupanja na snagu: 1. juli 2020, primenjuje se na nezgode nastale na taj dan ili nakon njega
- Član 13 – Datum stupanja na snagu: 1. januar 2014.

¹¹⁵ Uključeno sa izmenama 2017